

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל ששי
קובץ שלשלת האור שער שלשים ושבעה

לקוטי תורה תורת שמואל

שער שלשים ושבעה

דרושי חתונה

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

נאמרו בקשר עם חתונת בנו

כבוד קדושת

אדמו"ר שלום דובער

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור קונטרס מאמרים מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, שאמרם בחודש אלול תרל"ה, בקשר עם חתונת בנו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע¹.

מסופר, אשר במשך תקופת חתונה זו אמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע ל"ב מאמרים².

כמה מהם נדפסו בסה"מ תרל"ה ח"ב³, וחזרו ונדפסו – בתוספת עוד מאמר – בס' תורת שמואל דרושי חתונה⁴.

לאחרונה הגיעו לידינו עוד עשרה ממאמרים אלה, הנדפסים בפעם הראשונה בקונטרס זה.

בסוף הקונטרס באה רשימת כל המאמרים הידועים לנו מתוך ל"ב המאמרים הנ"ל.

מערכת „אוצר החסידים”

ימי הפורים, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

(1) אודות החתונה – ראה בהוספות לסה"מ תרל"ה ח"ב ע' תקנ"ג ואילך. ס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' רכ"ד ואילך.

(2) ראה שיחת ליל שמע"צ תרצ"ז (סה"ש תרצ"ז ע' 203).

(3) קה"ת, תנש"א.

(4) קה"ת, תשס"ג.

מפתח

עמוד

זמן אמירתו

דבור המתחיל

אלול תרל"ה

א	ש"פ שופטים, ד' אלול	קול מצהלות חתנים מחופתם
ד	ש"פ שופטים, ד' אלול ש"פ שופטים, ד' אלול, סיום הדרוש	להבין מה שארז"ל כל הנהגה כל הנהגה מסעודת חתן
ט	בסעודת שחרית יום א' פ' כי תצא,	אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה
יא	ה' אלול, על סיום הש"ס יום א' פ' כי תצא,	בן פורת יוסף
טו	ה' אלול, בסעודה יום א' פ' כי תצא, ה' אלול,	קשה לזווגם כקרי"ס
כ	סיום הדרוש בסעודה ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול,	כל הרוצה לנסך
כב	קודם קבלת שבת ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול,	קשה לזווגם כקרי"ס
כו	קודם קבלת שבת ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול,	שוש תשיש
כט	קודם קבלת שבת ש"ק פ' תבא,	אשר ברא ששון ושמחה
לג	ח"י אלול	

לקוטי תורה
תורת שמואל
דרושי חתונה

פ' שופטים [ד' אלול], תרל"ה
הנחה

קול¹ מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשנה נגינתם, וכן כתיב ונתתי נערים שריהם, וצ"ל למה התקינו בנוסח לומר לשון חתנים, לשון רבים, וכן לשון מחופתם, והלא כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו רק בחי' חתן אחד. אך הענין הוא דהנה כתיב אשריך ארץ שמלכך בן חורין, אוי לך ארץ שמלכך נער, שזהו ההפרש בין זמן שביהמ"ק קיים לזמן שאין ביהמ"ק קיים, שבזמן שביהמ"ק קיים אשריך ארץ שמלכך בן חורין, ובזמן שאין ביהמ"ק קיים אזי אוי לך ארץ שמלכך נער.

ולהבין זה, הנה כתיב נער הייתי גם זקנתי, ואמרו רז"ל שרו של עולם אמרו, שבחי' נער קאי על בחי' התלבשות אור אין סוף להיות העולמות מאין ליש, כי אור א"ס ב"ה הוא בלתי בעל גבול, וכדי שיתהווה בחי' הגבול מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה, עוביו של רקיע מהלך ת"ק שנה, בין כל רקיע לרקיע מהלך ת"ק שנה, רגלי החיות כנגד כולם, קרטולי החיות כנגד כולם, שוקי החיות כנגד כולם. ולמעלה יותר הנה אמרו רז"ל שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות פרסאות, שהגם שאינם בערך פרסאות שלמטה, שהפרסאות שלמעלה הם באופן אחר, אף על פי כן הרי הוא בחי' הגבלה עכ"פ, וכדי שיתהווה מאתו ית' הוא דוקא ע"י בחי' נער. כי הנה אצל הנער יש כל מה שיש אצל הגדול, אלא שהוא בקטנות וצמצום, כמו"כ התהוות העולמות מאתו ית' הוא דוקא ע"י קטנות וצמצום. ויש בבחי' נער גופא ב' בחי' עד שיתהווה בחי' העשי, והיינו בחי' ו"ק דבריא, ובחי' ו"ק דיצי, כי בחי' ו"ק נק' בשם נער, וזהו בחי' ז"א שנק' זעיר

1 קול מצהלות חתנים: מיוסד על ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' מו"ז.
[לכמה מעניני המאמר ראה גם ד"ה ונערים ומשטה נגינתם במאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע']

1 קול מצהלות חתנים: מיוסד על ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' מו"ז.
[לכמה מעניני המאמר ראה גם ד"ה ונערים ומשטה נגינתם במאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע']

אנפין שהוא בחי' אנפי זוטרי בחי' קטנות וצמצום, וזהו ונתתי נערים שריהם ב' בחי' נער כנ"ל.

והנה בזמן שאין ביהמ"ק קיים אזי מלכך נער, הגם שאמרו רז"ל גלו לבבל שכינה עמהם לאגנא עלייהו ולהשפיע להם, אעפ"כ עיקר קבלת השפע הוא ע"י אותו השר שהם אצלו בגלות, דיש ע' שרים, וקבלת השפע לישראל בזמן הגלות הוא ע"י השר שהם בגלות אצלו. וזהו שמלכך נער כי בחי' שרו של עולם הנ"ל הנק' נער הוא המקור לכל הע' שרים, והוא השר הכוללם. אבל בזמן שביהמ"ק קיים אזי השפע נמשך מידו של הקב"ה, ואף שמוכרח להיות עובר השפע על ידם, אך אין זה רק שהם שלוחי השפע. וכמשל ממגד תבואות שמש שגידול התבואה הוא מהשמש, אין שייך לומר שעיקר הגידול הוא מהשמש, אלא שהשמש הוא רק שליח השפע. או כמו למשל אדם הבונה בית או עושה כלי ע"י הגרזן, הנה לא יתכן לומר שהגרזן הוא הבונה בית ועושה הכלי, אלא עיקר הבונה והעושה הוא האדם, רק שהוא ע"י אמצעות הגרזן. או כמו למשל המשפך ששופכין על ידו מחבית גדולה לכלים קטנים, שקורין בוטלען, אין שייך לומר שהמשפך הוא המשפיע, אלא הוא רק כלי שע"י יומשך מחבית הגדולה, ואם לא המשפך הי' נשפך לחוץ. כמו"כ יובן שבזמן שביהמ"ק קיים עיקר ההשפעה הוא מידו של הקב"ה, אלא רק שעובר ההשפעה דרך ידם בדרך מעבר. וזהו אשריך ארץ שמלכך בן חורין, ואיתא בזהר דא קוב"ה. משא"כ בזמן שאין ביהמ"ק קיים מלכך נער, פ"י מלכך היינו בחי' כללות המשפיע למטה. ובד"כ זהו ההפרש בין מעבר להתלבשות, אך אין זה התלבשות גמור.

ומעתה יובן ענין והוא כחתן כו', דהנה חתן הוא בחי' חות דרגא, וקאי על כללות המשכה בחי' אנת הוא חכים, שהוא התהוות מציאות היש דחכ' מלמעלה מן החכמה, וכדכתיב והחכ' מאין תמצא, שהתהוות מציאות היש דחכ' מבחי' אין דכתר הוא כדרך המוצא מציאה שלא נודע לו ממי נפל המציאה, כי אם הי' יודע לא הי' נק' זה מציאה. כמו"כ בחי' התהוות החכ' מלמעלה מן החכ' הוא בדרך התהוות יש מאין, היינו שבחי' החכ' אינו משיג את בחי' האין דכתר המהווה אותו, ולכן נק' בשם אין להיות שאינו מושג.

והנה בחי' חתן זה יוצא מחופתו, שיש עליו בחי' חופה, וכמ"ש כי על כבוד חופה, שיש כבוד נברא וכבוד נאצל, כבוד נברא הוא בחי' חכמה תתאה, המקור להתהוות העולמות מאין ליש, וכבוד נאצל היינו בחי' חכמה עילאה, ויש עליו בחי' חופה. וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו, כי בחי' חתן היינו המשכה בבחי' פנימי, וידוע שצ"ל תחלה המשכה בבחי' מקיף, ואח"כ יומשך בבחי' פנימי, וזהו כחתן יוצא מחופתו תחלה.

וענין בחי' החופה שעל בחי' חתן זה, היינו כי יש ב' בחי' אין, הא' בחי' האין דכתר שהוא המקור להתהוות מציאת היש דחכ'. והב' בחי' האין שמקבל מבחי' יש האמיתי. ובחי' האין זה הב' הוא בחי' החופה. כי הנה יש ב' פ' בתיבת אין, הא' אין שאינו מושג, והב' אין שהוא זיו והארה בעלמא. והוא ההפרש אם [זה] מצד המקבלים, או מצד המשפיע. דמצד המקבלים פ' אין הוא שאינו מושג, ומצד המשפיע פ' אין היינו שהוא רק זיו והארה בעלמא מן המשפיע, ובחי' [אין] זה הוא למעלה הרבה מבחי' [אין] שמצד המקבלים, להיות שהוא הארה מבחי' יש האמיתי. וזהו מ"ש הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים, שבחי' זנב לאריות הוא למעלה הרבה מבחי' ראש לשועלים, כיון שנאמר ואל תהי כו', להיות כי בחי' האין שאינו מושג הוא רק מקור לבחי' החכמה, אבל בחי' אין שהוא זיו והארה היינו שהוא מקבל מבחי' יש האמיתי. ולכן זהו בחי' החופה על בחי' החתן.

ובזה יובן ההפרש בין בחי' והוא כחתן כו', ובין בחי' מצהלות חתנים לשון רבים. דבחי' והוא כחתן כו' הוא בזמן שביהמ"ק קיים, שאז הוא רק בחי' חתן א', שכמו שהוא ההמשכה מבחי' אנת הוא חכים כמו"כ נמשך למטה, ואף שנמשך דרך עולמות ב"ע אין זה רק בדרך מעבר. אבל בזמן הגלות הוא בחי' מצהלות חתנים מחופתם, ב' בחי' חתן, היינו בחי' חתן הא' הוא בחי' ההמשכה להיות אנת הוא חכים, וחתן הב' היינו ההמשכה לג' עולמות ב"ע. וזהו מחופתם ב' בחי' חופה, כידוע שכל המשכה פנימי' מוכרח להיות נמשך תחלה בבחי' מקיף ואח"כ נמשך בבחי' פנימי'. ואח"כ ונערים ממשותה כו' שצריך להיות נמשך עוד ע"י ב' בחי' נערים, וכנ"ל שיש ב' בחי' נער, הא' בחי' ו"ק דבריאה, והב' בחי' ו"ק דיצירה. אבל בזמן ביהמ"ק הוא בחי' והוא כחתן כו' בחי' חתן א', שכמו שהוא ההמשכה מבחי' אנת הוא חכים, כמו"כ הוא נמשך למטה כו'.

פ' שופטים [ד' אלול], תרל"ה
הנחה

להבין מה שארז"ל כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות שנאמר קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' (והיינו ה' קולות שנתברכו בזה ישראל), ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנאמר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' (קולות ל' רבים היינו שני קולות, וקול שופר הרי ג'), ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלקים יעננו בקול (הרי עוד שני קולות, הרי חמשה קולות). וצ"ל מה צריך לשמח את החתן, הלא החתן שמח בעצמו, ולמה צריך לשמח אותו. ועוד צ"ל מה נשתנה מצוה זו מכל המצות, הלא בכל המצות צ"ל בבחי' שמחה, כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה כו', שלא נא' תחת אשר לא עבדת כלל, אלא תחת אשר לא עבדת בשמחה. וכן בכל הג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח צ"ל בשמחה, כי במצות הצדקה כתיב ולא ירע לבכך בתתך לו. וכן בלימוד התורה, כמארז"ל שאין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה, ואמר רב יהודה אמר רב וכן לדבר הלכה. וכן בתפילה אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה, ותפלה הוא במקום עבודת הקרבנות. וא"כ מה נשתנה מצוה זו לומר שאם אינו משמחו עובר בה' קולות שנתברכו ישראל. ועוד צ"ל מדוע אם משמחו זוכה לתורה כו', מה שייכות שמחה זו להתורה. ועוד צ"ל מהו ענין שנתנה התורה בה' קולות, לאיזה ענין נצרך ה' קולות. ואם הוא איזה הכרח, מדוע בלוחות האחרונות לא ה' קולות כלל, רק בחשאי משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ומדוע לוחות הראשונות היו בקולות. וצריך לומר שזה שהיו לוחות האחרונות בחשאי הוא מפני שמקודם נתנו לוחות הראשונות בקולות, אז ה' יכול להיות אח"כ לוחות האחרונות בחשאי.

ולהבין זה צ"ל תחלה ההפרש בין מלאכים לנשמות, דלכאורה מלאכים הם למעלה במדריגה מן הנשמות, להיות שהם למעלה בשמים ואין בהם חטא כלל, ומה שארז"ל מחיוהו שיתין פולסי דנורא, לא ה' חטא גדול כ"כ, שאצל אדם לא ה' נחשב זה לחטא כלל. ובאמת מצינו שהנשמות הם למעלה מן המלאכים, כי מלאכים שרשן רק מבחי' דיבור, כמ"ש וברוח פיו כל צבאם. ולכן

ואילך. תרל"ט ח"א ע' צב ואילך.

תוכן המאמר נמצא בשינויים בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' לט ואילך. ובאריכות הביאור בס' מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"א ע' רמא-רנא. ח"ב ע' תסט-תפתה.

(1) להבין מה שארז"ל כל הנהגה: מאמר זה והמאמר שלאחריו (ד"ה כל הנהגה) מיוסדים על ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' מג ואילך. ונמצא בשינויים קלים בד"ה זה משנת תרל"ז ותרל"ט (נדפס בסה"מ תרל"ז ח"א ע' רלט

י"א שנבראו בשני, וי"א בחמישי, וכן ארז"ל ע"פ ועוף יעופף, עוף זה מיכאל, יעופף זה גבריאל. אבל נש"י עלו במח, והמחשבה הוא בדקות יותר מן הדבור. ואף שמח' הוא ג"כ רק לבוש, אך הוא לבוש שמגלה העלם העצמי לגבי עצמו, משא"כ דבור הוא רק מגלה העלם העצמי לגבי הזולת, וא"כ בחי' הדבור אינו שייך רק לזולתו הנפרד, כי לעצמו אינו נצרך לבחי' הדבור. ומאחר שאינו רק מגלה לזולת, אינו מגלה רק חלק עשירי, כי א"א לגלות כל השכל שבהמשפיע. אבל המח' הוא מגלה העלם העצמי לגבי עצמו, [לכן] הוא מגלה לעצמו כל השכל, וכל מהותו הוא דוקא ע"י המח', כמו מהות חכם אינו נק' חכם אלא ע"י המח', כי בהשכל הוא רק בבחי' ברק המבריק עדיין, אזי אפי' לעצמו אינו יודע מהות השכל איך ומה הוא, רק ע"י אותיות המח' הוא משיג את השכל, נמצא שכל מהות חכמתו הוא דוקא ע"י המח'. ואף שמח' הוא רק לבוש, הרי חיצוני' שבעליון נעשה לבוש לתחתון, ואף שהוא רק חיצוני' אבל הוא חיצוני' שבעליון. אבל בדבור הוא רק חלק עשירי, ואף ג"ז הוא רק במספר ולא במדידה ובאיכות הדבר, כי באיכות הדבר אינו שייך לקרותו אפי' חלק עשירי, כמו למעלה שבחי' החכ' הוא חלק עשירי, ובחי' מל' הוא ג"כ חלק עשירי, הלא אינם דומים זל"ז כלל. אבל בחי' המח' מתאחד עם עצמיות הנפש. וא"כ נש"י שעלו במחשבה היינו מחשבה הקדומה, הם למעלה מבחי' המלאכים ששרשם מבחי' הדיבור. ולכן כתיב על נש"י עם המלך במלאכתו ישבו, וארז"ל במי נמלך בנשמתן של צדיקים, שנמלך עמהם על בריאת העולמות. ונמצא שקדמו הנשמות לברה"ע, והפי' קדמו היינו שקדמו למעלת ומדריגת העולם. ובאמת ועמך כולם צדיקים, כי צדיק נק' מי שמקיים תומ"צ, ובד"כ כל ישראל מקיימים תומ"צ.

וא"כ מאחר שנש"י הם למעלה מהמלאכים, מדוע המלאכים אין להם גופים, רק שהוא בבחי' אור וכלי, והגוף שלהם הוא רק מב' יסודות, כמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט, היינו ב' יסודות דרוח ואש, שהם רוחנים יותר משאר יסודות. ולכן הם רואים ואינם נראים, שא"א לראות כלל מלאך, ואפי' [ע"י] זכות הראות אינם יכולים לראות רק² מלאך דעשי'. וגם ארז"ל מיכאל באחת, גבריאל בשתיים, שהוא שט בשיטה אחת כל העולם, שאין זה בכח הנשמה. ונש"י נתלבשו בגוף, שהגוף הוא מד' יסודות, ונתוסף אצלם הב' יסודות הגסים ביותר, וגם יש אצלם יצה"ר ונה"ב המעלים ומסתיר כו'. ולכאן' הי' צ"ל בהיפך, שמלאכים ששרשן רק מבחי' הדיבור יתלבשו בגוף של הנשמות, דהלא ידוע שבכ"מ הכלי הוא לפ"ע האור. כמו למשל כלי החכ' וכלי החסד, שלפי שאור החכ' הוא נעלה ביותר, כן לפ"ע כלי החכ' הוא בדקות יותר. ואור החסד שאינו גדול כ"כ, ע"כ גם הכלי אינו בדקות כ"כ. וא"כ הי' צריך להיות שנש"י ששרשם נעלה יותר, יתלבשו

בגוף רוחני ביותר. ומלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור, יתלבשו בגוף גס. ומדוע הוא בהיפך, שהמלאכים נתלבשו בגוף רוחני, ונש"י נתלבשו בגוף גשמי, ויש אצלם יצה"ר ונה"ב המעלים ומסתיר ומסית ומדיח כו'. ואף שאין זה הסתר גמור, שע"י העבודה יוכלו להגיע למדריגות עליונות מאד. אך נצרך לזה עמל ויגיעה, אבל המלאכים אינם צריכי' יגיעה כלל לענינים שלהם. וצריך לומר דהיא הנותנת, דמפני שנש"י הם נעלים בשרשם ביותר, ע"כ יכולים להתלבש בגוף ונה"ב, והיינו שיכולים לברר כל המדריגות התחתונים. אבל מלאכים ששרשן רק מבחי' הדיבור, אין ביכולתם לברר הגוף ונה"ב.

ויובן זה ע"ד מארז"ל אינו דומה שמיעה לראי', למשל כמו מי ששומע איזה ענין שמספרים לפניו, אף שמבין היטב, אעפ"כ כשרואה אח"כ הוא מבין בטוב יותר, כי אינו דומה ההנחה שנקנה בנפש ע"י השמיעה, להנחה שנקנה בנפש ע"י הראי'. נמצא שראי' הוא למעלה מן השמיעה. ואעפ"כ אנו רואים, שהראי' הוא תופס דברים גשמיים, כמו עץ ואבן דומם, והשמיעה אינו תופס רק דברים רוחניים כמו קול כו'. ולכאורה, מאחר שהראי' הוא למעלה מן השמיעה, הי' צ"ל בהיפך, שהראי' יתפוס דברים רוחניים, והשמיעה יתפוס דברים גשמיים. אלא משום דהיא הנותנת, דלפי שהראי' היא גבוה במדריגה, לכך יכולה לתפוס אפי' דברים גשמיים, אבל שמיעה מאחר שהיא נמוך במדריגה, אינה יכולה לתפוס רק דברים רוחניים. כמו"כ יובן בענין הנשמות ומלאכים, דלפי שהנשמות גבוהות בשרשן, לכך יכולים להתלבש בגוף ונה"ב לברר אותם. משא"כ המלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור, אינם יכולים להתלבש בגוף ונה"ב שלא הי' ביכולתם לברר.

ומעתה יובן ענין בחי' חתן מהו, דהנה במצוה זו דפרי' רבי' מרומז איך שנאצל כללות אצי' העליון. דהנה יש בחי' סדר השתלשלות עו"ע, שהעלול יש לו ערך עם העילה, כי העלול משיג ז"ת של העילה, ואף שג"ר שבעילה אינו משיג, אך הז"ת שבעילה הוא משיג, א"כ יש לו ערך להעילה. וכמו למשל משפיע ומקבל שהמקבל הוא בערך אל המשפיע, שאם המקבל אינו מבין כלל מה שאומר המשפיע, אין זה נק' בשם משפיע אליו, ואימתי נק' בשם משפיע ומקבל, כשהמקבל מבין מה שאומר המשפיע, אלא שיש מי שמבין הרבה מה שאומר המשפיע, ויש מי שאינו מבין רק אפס קצהו, ועכ"פ הוא מבין קצת. כי אין שייך לומר שיסביר השכל לבהמה, שאף שמלמדין את הבהמה ג"כ, הוא באמת דבר אחר לגמרי. נמצא שמשפיע ומקבל הם בערך זל"ז. וזהו הנק' בחי' השתלשלות עו"ע.

אבל התהוות החכ' מלמעלה מהחכ' הוא בדרך התהוות יש מאין, וכמ"ש והחכ' מאין תמצא, שהוא רק בדרך המוצא מציאה, שלא נודע לו ממי נפל המציאה, כי אם הי' רואה ממי נפל, לא הי' נק' זה בשם מציאה, ולא הי' צריך

להכריז כלל. כמו"כ הוא התהוות בחי' מציאות היש דחכ' מלמעלה מן החכ', היינו בחי' אין דכתר, שבחי' היש דחכ' אינו משיג בחי' האין דכתר המהווה אותו. ולכן נק' בשם יש מאין, כי פי' אין היינו שאינו מושג. ואעפ"כ מאחר שבחי' החכ' הוא ראשית התהוות היש מבחי' האין דכתר, ע"כ נמצא בו בבחי' החכ' מבחי' האין דכתר יותר מבשאר הספירות, מאחר שהוא ראשית ההתהוות, וע"כ לפעמים נק' החכ' ג"כ בשם אין, ע"ש שנמצא בו בחי' האין דכתר יותר. ומ"מ ההשפעה שנמשך מבחי' חכ' לבחי' בינה נק' בשם יש מיש, היינו בחי' השתלשלות עו"ע, כי בחי' החכ' הוא בחי' ברק המבריק, ואח"כ נמשך לבחי' השגה והבנה, וזהו בחי' השתל' עו"ע. וכן מבינה למדות, כי לאה ילדה ששה בנים, והבן הוא בערך האם. וכן ממדות למח' שהוא מחשב בדבר שיש לו רצון לזה, וכן ממח' לדבור. נמצא שמבחי' החכ' ולמטה הוא הכל בדרך השתלשלות עו"ע. אבל התהוות העץ הגשמי ממאמר עץ עושה פרי, א"א לומר שהוא בדרך השתלשלות עו"ע, שא"א לומר שהעץ הגשמי הי' תחלה בהעלם בבחי' המאמר, אלא התהוות העץ הגשמי מבחי' המאמר הוא בדרך התהוות יש מאין. כי אפי' ריבוי רבבות השתל' לא יועיל שיהי' התהוות הגשמיות מהרוחניות כידוע. וכמו"כ התהוות מציאות היש דחכ' מבחי' האין דכתר הוא ג"כ בדרך התהוות יש מאין, כי כל התוארים שכינו לו ית' כמו חכים ומבין, הוא רק לשכך את האוזן שהנבראים יוכלו להבין, אבל באמת עצמות א"ס ב"ה לא שייך לקרותו בתוארים אלו כלל, כי לאו מכל אינון מדות איהו כלל. וכדי שיהי' התהוות בחי' אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא (הגם שלא בחכ' ידיעא, אעפ"כ הרי נק' בשם חכים), הוא רק בדרך התהוות יש מאין, כמו התהוות העץ כנ"ל. וזהו בורא קדושים, קדושים הוא בחי' חכ', וגם בחי' חכ' הוא בבחי' בריאה יש מאין.

ובזה יובן ענין בחי' חתן מהו, כי פי' חתן הוא בחי' חות דרגא, וזהו מרמז על בחי' ראשית התהוות מציאת היש דחכ' מבחי' האין דכתר, בחי' אנת הוא חכים, שהוא ירידה והשפלה לגבי'. כי מבחי' חכ' ולמטה אין שייך לקרות בשם חות דרגא, מאחר שהוא בבחי' השתלשלות עו"ע שהוא בערך ול"ז. אלא בחי' חתן קאי על ראשית התהוות בחי' החכ' מלמעלה מן החכ', שהוא בבחי' יש מאין. ודוגמא לבחי' התהוות יש מאין למטה, הוא בחי' החתן בגשמיות, שהוא ג"כ ע"ד התהוות יש מאין, כי רק מטיפה בעלמא נוצר ולד שלם ברמ"ח אברים עד דורי דורות, שהוא ג"כ ע"ד התהוות יש מאין. וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו, שנמשל בחי' ראשית ההתהוות למעלה, בחי' אנת הוא חכים, לבחי' חתן למטה, שהוא ג"כ בדרך יש מאין. ואעפ"כ הוא רק בכ"ף הדמיון כחתן, כי באמת החתן למטה הוא ג"כ יש, ונמצא שהוא התהוות יש מיש. אלא שאעפ"כ הוא דוגמא לבחי' חתן שלמעלה, שיכולים להבין מזה בחי' התהוות יש מאין למעלה, מאחר שלפי הנראה הוא ג"כ בבחי' התהוות יש מאין.

ובזה יובן מארוז"ל כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו, והכוונה אינו השמחה מהחתן הגשמי, אלא הכוונה שיתבונן בשרש ההתהוות, בחי' התהוות אנת הוא חכים למעלה, להיות שהחתן למטה הוא בדוגמא לבחי' זו כנ"ל. וע"כ צריך להיות מזה בחי' שמחה, כי שמחה הוא מהתחדשות, כמו למשל כשאחד אינו רואה את חברו זה כמה שנים, ואח"כ כשרואים זא"ז נעשה אצלם שמחה גדולה מהתחדשות זה. או למשל מי ששומע דבר חדש לגמרי נעשה מזה שמחה, או כשטועם טעם מאכל חדש הוא שמח, נמצא שבחי' השמחה הוא מהתחדשות. וא"כ כשיתבונן בראשית התהוות מציאת היש דחכ' מבחי' האין דכתר שהוא התחדשות גמורה, מאחר שהוא בבחי' התהוות יש מאין, ע"כ צריך לבוא לבחי' שמחה, כי שמחה הוא בחי' גילוי וגילוי הוא בחי' שמחה. ומי שאינו משמחו זהו הוראה שהתבוננות אינו נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות, ופי' ה' קולות היינו ה' גילויים, כמו שית' לקמן³. ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות (היינו ה' גילויים), כי אורייתא מחכ' נפקת, ובבחי' החכ' שורה בחי' האין דכתר כנ"ל, ואורייתא וקוב"ה כולא חד, כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו, וע"כ בשכר ששמח מבחי' ההתבוננות זו, דבחי' ראשית התהוות בחי' אנת הוא חכים, ע"כ הוא זוכה לתורה, כי אורייתא מחכ' נפקת. וזהו שאם אינו משמחו, שאינו נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות כנ"ל. אבל כשמשמחו מדה כנגד מדה זוכה לתורה ג"כ, כי אורייתא וקוב"ה כולא חד כו'.

(3) לקמן במאמר שלאח"ז ד"ה כל הנהגה (הב').

[ש"פ שופטים ד' אלול, תרל"ה]
 סיום דרוש הנ"ל בתוך הסעודה שחרית

כלי¹ הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות שנאמר קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה', ואם משמחו מה שכרו זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות. ולכאורה מה צריך לשמח את החתן הלא הוא שמח מעצמו, וגם מהו ענין הה' קולות.

אך הענין הוא, דהנה כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, שחשיב ה' מדריגות, ראה, ויספרה, הכינה, וגם חקרה, ויאמר לאדם. וכמו"כ הוא בבחי' התורה, כמארז"ל ד' פעמים אמרה תחלה בינו לבין עצמו ואח"כ אמרה לבריותיו. דהנה ענין בחי' החתן מבואר לעיל² שמרמז על ראשית התהוות מציאות היש דחכ' מבחי' האין דכתר, שע"ז נאמר והוא כחתן יוצא מחופתו, ופי' מחופתו כי יש ב' בחי' אין, הא' מה שהוא מקור להתהוות היש דחכ', והב' בחי' האין שמקבל מיש האמיתי, והוא ב' הפי' שבבחי' אין, פי' [הא'] אין שאינו מושג, ופי' [הב'] אין זיו והארה. פי' אין שאינו מושג הוא המקור להתהוות מציאות היש דחכ', ופי' אין זיו והארה היינו איך שמקבל מבחי' יש האמיתי, ובחי' אין זה הב' הוא בחי' החופה שעל בחי' החתן, כמבואר בד"ה קול מצהלות חתנים³. וזהו אז ראה, היינו בחי' התהוות החכ' בחי' ראי', אתה הראת לדעת, ולכן הסנהדרין נק' חכמים עיני העדה, הרי שהחכ' הוא בחי' ראי'. ויספרה הוא בחי' בינה, כי ספיר פי' בהיר, היינו שברור אצלו הדבר, וזהו דוקא בבחי' בינה שהוא בחי' השגה והבנה, משא"כ כשהוא בבחי' ברק המבריק עדיין אין הדבר ברור כ"כ, להיות כי אינו יודע עדיין השכל בטוב. הכינה היינו שהוא מכין א"ע להשפעה, וכמארז"ל שהי' קודם לכן סדר זמנים, כמ"ש כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול, שבחי' אלף שנה נכלל בבחי' יום. חקרה, היינו שחקר שראוי הוא כעת להשפעה. ואז אח"כ ויאמר לאדם, היינו בחי' העשרה מאמרות. נמצא שיש כאן ה' המשכות⁴.

הבינה דאצי' . . . ומהבינה נמשכים המדות, ומן המדות המחשבה, ומן המחשבה הדבור. הרי הם ה' מדרגות המשתלשלות מחכ' עד הדבור כנ"ל. והן הן הה' קולות שניתנה בהן התורה, פי' דאורייתא מחכ' נפקא, וכאשר נצטרך להמשיכה מן החכ' למטה, הוצרכה לירד ולהתמשך דרך ה' מדרגות המשתלשלות מחכ' ואילך כנ"ל, והן הן הה' קולות, שקול הוא ל' המשכה שנמשך בחי' התורה למטה דרך ה' בחי' ומדרגות ההשתלשלות הנ"ל.

(1) כל הנהנה: מאמר זה הוא המשך להמאמר שלפנ"ד (ד"ה להבין משארז"ל כל הנהנה), וראה בהנסמן שם בערה בתחילת המאמר.

(2) בד"ה קול מצהלות ע' ב.

(3) שם ע' ג.

(4) המשכות: בהמאמר כאן נתבאר ב' מדרי' הראשונות וענינים בספירות, וראה ד"ה להבין מארז"ל כל הנהנה בס' מאמרי אדה"ן תקס"ה ח"א שם ע' מה: למעלה נמצאים ה' מדרגות המשתלשלות מחכ' דאצי' ואילך עד מל' דאצי' היא דבר ה' ית' דהיינו מהחכ' נמשכה

וכמו"כ הוא בבחי' התורה, דכתיב קול ה' על המים, כי מים הוא בחי' חכ', ואורייתא מחכ' נפקת, וזהו קול ה' על המים, בחי' המשכת או"ס בתורה. וזהו מה שארז"ל ג' שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, דלכאורה מה שייך לומר שהקב"ה עוסק בתורה, בשלמא האדם שייך לומר שלומד תורה בכדי לידע הלכות התורה, אבל למעלה הלא הידיעה קודם, וא"כ מהו שהקב"ה יושב ועוסק בתורה, אלא שהוא המשכת או"ס בתורה. ואח"כ עוד ד' קולות, כמו קול ה' בהדר כו', היינו שיהי' ההמשכה למטה ג"כ, והוא דוקא ע"י בחי' קול, כי ע"י בחי' העיון בתורה הוא רק המשכת או"ס בתורה, אבל שיהי' ההמשכה למטה הוא דוקא ע"י בחי' הקול, כי קול ורעש הוא ענין גילוי, וכמ"ש כל עצמותי תאמרנה כו', וכמ"ש ברורי' לרבי מאי דכתיב ערוכה בכל ושמורה, היינו שאם התורה ערוכה בכל רמ"ח אברים אזי התורה משתמרת, ובא"ל אינה משתמרת, ע"כ דוקא צריך לימוד התורה בקול.

וזהו כל הנהגה מסעודת חתן ומשמחו, חתן מרמז על בחי' ההמשכה, בחי' אנת הוא חכים, שבחי' התהוות החכ' מלמעלה מן החכ' הוא בחי' התהוות יש מאין. וכדוגמא זו הו"ע החתן למטה, שע"י הטפה נוצר אח"כ ולד ברמ"ח אברים, שהוא ג"כ כדוגמת בחי' התהוות יש מאין. ואין כח זה אלא בנשמות, כי המלאכים ששרשם רק מבחי' הדיבור לא שייך בהם בחי' הולדה, כי מדיבור אחד לא יתוסף עוד דיבור, להיות כי הדיבור נעשה נפרד. אבל נש"י שעלו במח', הנה המח' הוא תמיד מתאחד עם עצם הנפש, שא"א להיות בלי מח', הן אם חושב איזה דבר טוב, או אפי' אם חושב דברים שטותים, הרי המח' נובע תמיד, לכן יש בהם בנשמות כח המוליד. וזהו כל הנהגה מסעודת חתן היינו שיבוא לבחי' ביטול היש לאין, שע"י ההתבוננות בבחי' החתן שהוא ראשית התהוות יש מאין, עי"ז יבוא לבחי' ביטול היש לאין. ומשמחו, היינו שיומשך בחי' גילוי זה למטה, אזי זוכה לתורה שנתנה בה' קולות, היינו ג"כ ההמשכה למטה, כי העיקר הוא בחי' הקול, ולא שקול דתורה הוא למעלה מבחי' העיון דתורה, אלא משום כי ע"י העיון הוא רק המשכת או"ס בתורה, אבל ע"י בחי' הקול היינו שיומשך בחי' הגילוי למטה שזהו העיקר. וזהו כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו, נמצא שאין זה נוגע לו כלל, ע"כ עובר בה' קולות וכו'. אבל אם משמחו, היינו שנמשך בגילוי למטה, עי"ז מדה כנגד מדה זוכה לתורה ג"כ שנתנה בה' קולות, כי אורייתא מחכ' נפקת, והוא כדוגמת בחי' החתן כנ"ל, ע"כ זוכה לתורה כו'.

יום א' פ' כי תצא [ה' אלול תרל"ה]
הנחה על סיום שס"מי

אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר להנחיל אוהבי יש. אמר ר' שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. וצ"ל מהו שייכות מאמר דר' שמעון בן חלפתא למאמר דריב"ל, שמשמעות המשנה שר"ש בן חלפתא חולק על ריב"ל, שהוא אומר שעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, ור"ש בן חלפתא אומר לא כן, אלא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום כו', הנה א"י בגמ' ברכה דקוב"ה שלום הוא. וצ"ל ענין זה.

הנה א"י במדרש שתחלת ששה סדרי משנה מתחיל במ', מאימתי קורין, וסיום הששה סדרי משנה הוא ג"כ במ', ה' יברך את עמו בשלום, רק ההפרש הוא בין מ' פתוחה למ' סתומה, שהתחלת ששה סדרי משנה במ' פתוחה, וסיום הששה סדרי משנה במ' סתומה. והוא בחי' מאמר פתוח ומאמר סתום, וכמארז"ל יש דברים שאתה רשאי לדורשן, ויש דברים שאתה מחוייב להעלימן, כדאיתא במשנה ולא במרכבה ביחיד אא"כ ה' חכם ומבין מדעתו, שאפילו ביחיד אין דורשין אלא למי שהוא חכם שמבין ברמיזא בעלמא, ואח"כ הוא מבין מדעתו. והנה גם בראשי הששה סדרי משנה יש ב' פעמים מ', [הא'] מ' דמאימתי קורין. [והב'] יו"ד דיציאות השבת, ח' דחמש עשרה נשים, א' דארבעה אבות נזיקין, ד' דכל הזבחים, א' דאבות הטומאה. ח' וב' אלפי"ן הוא יו"ד, ויו"ד דיציאות השבת ביחד הוא ד', וד' דכל הזבחים, הרי ביחד הוא מ'. והוא ג"כ כמו בחי' מ' סתומה, כי אות מ' סתומה, היינו שהוא בהעלם, וכמו"כ ג"כ המ' שע"י צירוף הוא ג"כ סתום, להיות כי רק ע"י הצירוף הוא מ'.

ולהבין זה צ"ל תחלה ענין הש"י עולמות מהו. הנה כתיב קנה חכ' ובכל קנינך קנה בינה, ב' פעמים קנה גימט' ש"י. וי"ל בזה על ב' אופנים, הא' מצד ברה"ע, כמארז"ל בעשרה דברים נבה"ע בחכ' ובתבונה ובדעת כו', וכמ"ש הוי' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו. והב' מצד בחי' התורה,

להתחלת וסיום המאמר ראה במד"ר כו'

התחלת הש"ס הוא במ"ם בסה"מ תרכ"ו ע' רצו ואילך. ד"ה ביום השני הקריב בסה"מ תרכ"ט ע' רכד"ה. וע' רלג. וראה גם ד"ה א"ר שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה בסה"מ תרל"ג ח"א ע' נו ואילך [שנאמר על סיום ששה סדרי משנה של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בכ"א חשו"ן תרל"ג].

(1) = ששה סדרי משנה.

(2) אמר ר' יהושע בן לוי: ראה תוכן כמה מעניני המאמר (בקיצור) ד"ה מאימתי קורין בסה"מ תרמ"ב ע' ערה ואילך. וע' רפ"ב. ד"ה אריב"ל תרל"ט (ס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' נת. וע' סא ואילך). וד"ה צאינה וראינה תרל"ט (שם ע' לה"ו).

דאי' בזהר אסתכל באורייתא וברא עלמא, וא"כ יש בבחי' התורה ג"כ מדריגות אלו, כי אורייתא מחכ' נפקת, ואח"כ נמשכה בבחי' השגה והבנה. אך יש עוד בחי' ש"י שהוא למעלה מזה, והוא כמ"ש והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש, ישיש היינו ב"פ יש. כי הנה כתי' כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי', ד"ת וד"ע, בחי' ד"ת הוא שהבריאה הוא יש מאין, היינו שלמטה היש, ולמעלה הוא אין שאינו מושג. ובחי' ד"ע הוא שהוא ית' הוא היש האמיתי וכולא קמי' כל"ת. והנה אין ערך כלל בחי' יש שלמטה לבחי' יש שלמעלה, להיות כי היש שלמטה הוא מקבל מבחי' אין שאינו מושג, ובחי' אין זה מקבל מבחי' אין הב' שהיא זיו והארה, ובחי' אין זה הב' מקבל מבחי' יש האמיתי. כי יש ב' בחי' אין, הא' אין שאינו מושג, והב' אין שהוא זיו והארה, והוא ההפרש בין מצד המשפיע ובין מצד המקבלים, מצד המקבלים הוא בחי' אין שאינו מושג, ומצד המשפיע הוא בחי' אין שהוא זיו והארה בעלמא. נמצא שאין ערוך כלל בחי' יש זה שלמטה לבחי' יש האמיתי. וזהו הב"פ יש, והמכוון הוא שיהי' בחי' ביטול היש לאין, ועי"ז יהי' הגילוי מבחי' יש האמיתי.

והנה בחי' ביטול היש לאין יש למצוא בתורה ג"כ. דהנה ארז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לביהמ"ד, ופרש"י מנוול זה יצה"ר, ופ"י אם פגע, היינו שעשה בך פגיעה, היינו שנגע בך. כי הנה היצה"ר אינו מסית להאדם שיעבור על רצון השי"ת לגמרי, כי זה יודע שלא ישמעו לו. אלא מתחלה אומר לו למה לך למהר ללמוד תורה, הלא לימוד התורה יהי' באפשרי לך ללמוד אח"כ, וכעת מוכרח אתה להיות עוסק בעניני העולם. ואח"כ מסיתו מעט יותר, עד שמדיחו לגמרי. כי היצה"ר נק' מתחלה בשם הולך, ואח"כ בשם אורת, ואח"כ בשם איש, כדכתיב ויבוא הלך לאיש העשיר, מתחלה הוא כמו שהולך בדרך ואינו מתאכסן אצלו, ואעפ"כ אפס קצהו נשאר אצלו, ואח"כ נק' אורח שמתאכסן אצלו, ואח"כ נק' בשם איש שהוא בעל הבית, כמ"ש להיות כל איש שורר בביתו, והיינו שהוא שולט ומושל על כל אברי הגוף. כי כן הוא דרכו של יצה"ר, היום אומר לו כך, ולמחר כך, עד כו'. וזהו אם פגע בך מנוול זה, שעשה בך פגיעה, אזי העצה משכהו לביהמ"ד, ופ"י משכהו היינו משכהו בדברים, היינו לומר לו תחלה ללמוד שלא לשמה, מעיקרא כי עביד אינש אדעת' דנפשי, ואח"כ מתוך שלא לשמה בא לשמה. כי אם יאמר להיצה"ר מתחלה ללמוד לשמה, לא ישמע לו, ע"כ מתחלה צריך להמשיך אותו בדברים שילמוד אדעת' דנפשי, שזה יחפוץ היצה"ר ג"כ, כי יש בזה לגרמי', ויש לו ג"כ טובת הנאה בזה, כי מה לו הנפ"מ אם יהי' גס הרוח מדבר אחר או מהתורה. ואזי אח"כ ממילא מתוך [שלא] לשמה יבוא ללמוד התורה לשמה. ועי"ז יבוא לבחי' ואהבת בכל לבבך בשני יצריך, שגם היצה"ר ישוב לאהבת הוי'. כי באמת היצה"ר אינו רע, אלא שהוא רק כח המתאווה. וגם אינו חפץ באמת שהאדם יעשה רצונו, אלא חפץ שהאדם לא ישמע לו, והוא

כמשל הזונה עם בן המלך, שכל חפצה ותשוקתה שבן המלך לא ישמע לה. ע"כ ע"י התורה נותן כח להפך את כח המתאוה שיהי' רק לאלקות. וזהו אם בחוקותי תלכו, שע"י התורה נעשה בחי' החקיקה בנפש, והיינו שיהי' בחי' תוך, והיינו שיהי' נקלט בחי' אלקות בתוך תוכו של פנימית הלב, ועי"ז נעשה בחי' ההליכה, ועי"ז מונע ההילוך של היצה"ר.

והנה ארו"ל חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נמסרו למשה, חוץ משער הנו"ן, שנא' ותחסרהו מעט מאלקים. רק בעת הסתלקותו השיג שער הנו"ן ג"כ. וזהו לעליונים נדמה להם למטה, לתחתונים נדמה להם למעלה, פי' לעליונים שלמעלה משער הנו"ן, נדמה להם שער הנו"ן למטה במדריגה. אבל לתחתונים שלמטה משער הנו"ן, נדמה להם שער הנו"ן למעלה, כי הוא למעלה מהשגה. והנה תורה הוא ג"כ ממ"ט שערי בינה, כמארו"ל לא נתנו דברי תורה למשה חתוכין, אלא מ"ט פנים טמא, ומ"ט פנים טהור. וזה נגד מ"ט שערי בינה. וזהו מ"ש דודי צח ואדום, צ"ח בגימט' ב"פ מ"ט הנ"ל, היינו מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, וב"פ מ"ט אלו הם בחי' חו"ג. ועי"י בחי' צ"ח אלו מהפכים בחי' הצ"ח קללות שבמשנה תורה, להיות כי הקללות הוא על הרע המנגד. והנה היצה"ר למעלה אינו רע, כי לא יגורך רע, כי מבחי' החסד בודאי אין יניקה לרע, כי חסד הוא בחי' קירוב, ואפי' בחי' הגבורות למעלה הם גבורות קדושות, והוא תגבורת החיות, וכמ"ש אם בגבורות שמונים שנה, וכמו גבורות גשמים, וכמו"כ הדם הוא הנפש, שאף שהדם אדום, מ"מ הוא עיקר החיות, רק למטה בהשתל' המדריגות נעשה מזה רע גמור. וע"כ ע"י הצ"ח שבתורה עי"ז מהפכים את הרע, ולכן מהפכים עי"ז הצ"ח קללות שבמשנה תורה. והנה ע"י הצ"ח אלו עי"ז ניתן אח"כ במתנה שער הנו"ן ג"כ, וכמו בספה"ע דכתיב תספרו חמישים יום, ובאמת אנו סופרים רק מ"ט יום, אלא שהמ"ט נמשך רק באתעדל"ת אתעדל"ע, ואח"כ ניתן ממילא במתנה שער הנו"ן ג"כ.

וכמו"כ יש ב' בחי' אלו בבחי' החכ', דהנה איתא בס"י בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכ', שיש ל"ב נתיבות בבחי' החכ'. והנה כתי' ויקרא לו יעקב אל, וארו"ל שהקב"ה קראו ליעקב אל, היינו בחי' ל"א נתיבות, וכ"א כלול מעשר גימט' ש"י, וזהו בחי' ש"י הא'. אבל בחי' נתיב הל"ב, ע"ז כתי' נתיב לא ידעו עיט לא שזפתו עין אי', היינו אפי' המלאכים שאומרים אי' מקום כבודו, ג"כ אינם משיגים בחי' נתיב הל"ב, והוא בחי' שאינו תופס מקום כלל מעשה התחתונים, ובחי' זו אין בה לעומ"ז כלל. וזהו נתיב לא ידעו עיט, היינו בחי' וירד העיט על הפגרים וישב אותם אברם, והוא בחי' הלעו"ז, אבל בחי' נתיב הל"ב לא ידעו עיט, שאין שייך ממנו יניקה ללעומ"ז. והוא כדוגמת בחי' יוהכ"פ שאין בו שליטה לשטן, כי השטן בגימט' שס"ד ימים, אבל ביוהכ"פ אין בו שליטה לשטן כלל. וכדוגמא זו הוא בחי' נתיב הל"ב, והוא בבחי' היותר נעלה. והנה בחי' מ"ט שע"ב

ובחי' ל"א נתיבות, זה יכול להיות [נמשך] באתעדל"ת אתעדל"ע, אבל בחי' שער הנו"ן ונתיב הל"ב זה אינו שייך להמשיך ע"י אתעדל"ת, אלא זה ניתן בדרך מתנה. אך למי נותנים מתנה, למי דעביד נייחא לי, והיינו כשמתחלה המשיך כל מה שיכול להמשיך באתעדל"ת אתעדל"ע, ע"ז נותנים אח"כ בתורת מתנה בחי' זו הב' מה שא"א להגיע לשם ע"י אתעדל"ת. וזהו דאיתא בספרים שבחי' אנכי הוי' אלקיך ולא יהי' לך ששמעו מפי הגבורה זהו הדרשה שהוא עצם התורה, אבל אח"כ נותנים במתנה בחי' זו הב'.

וזהו מארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, היינו בחי' קנה חכ' קנה בינה בגימט' ש"י, והוא בחי' מ"ט שערי בינה ובחי' ל"א נתיבות, וזהו מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע. ואמר ר"ש בן חלפתא לא כן אלא שנמשך גם בחי' יש הב', והוא בחי' ישיש ב"פ יש, והיינו התגלות גם בחי' יש האמיתי, והוא ע"י בחי' ביטול היש לאין, שע"י ביטול היש לאין ע"ז נמשך בחי' יש האמיתי. וזהו לא מצא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי ברכה דקוב"ה שלום, שלום הוא בחי' כמ"ש לסרבה המשרה ולשלום אין קץ, שיש מ' סתומה באמצע התיבה במקום שהי' צ"ל מ' פתוחה, והיינו להורות שגם הסתום יומשך בבחי' גילוי, וזהו המ' סתומה שבסיום הששה סדרי משנה. ונמצא כי ריב"ל אמר שעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, והוא רק בחי' יש דבחי' קנה חכ' קנה בינה. והוסיף ר"ש בן חלפתא שימושך בחי' יש הב' ג"כ, והיינו בחי' יש האמיתי שהוא בחי' שער הנו"ן ונתיב הל"ב הנ"ל.

[יום א' פ' תצא ה' אלול תרל"ה]
הנחה על דרוש סעודה הנ"ל

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. הנה ארוז"ל כל הנהנה מסעודת חתן ומשמחו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות, וזהו"ע פרת בגימט' ה' פעמים קול². דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות כו', ומשם יפרד כו', והנהר הרביעי הוא פרת, וארוז"ל הוא דמעיקרא³, שהם ה' נהרות. וזהו בן פורת יוסף היינו בחי' ה' פעמים קול שנתנה בהם התורה. ולהבין זה צ"ל תחלה ענין בריאת העולמות, שעז"נ כי עמך מקור חיים, ולא נאמר כי אתה, להורות שכללות התהוות העולמות הוא רק מזיו והארה בעלמא, שאינו נוגע לעצמותו כלל, כי ב"ה הוי' צור עולמים, ביו"ד נברא העוה"ב, ובה' נברא העוה"ז, שהוא רק שני אותיות, ששרש התהוות העולמות הוא רק מבחי' שני אותיות שאינם נחשבים כלל לגבי עצמותו ית'.

והנה ארוז"ל במד"ר מטרוניתא שאלה את ר' יוסי בן חלפתא לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו, אמר לה לששת ימים, כדכתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, אמר לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים כו', אמרה לו ודא הוא אומנתי, אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים וכמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזווגם כו' ע"ש, מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות, אמרה פלן יסב לפלונית, ופלונית תסב לפלוני, זווגה אותם בלילה אחת, למחר אתון לגבה, דין ריש' קטיע, דין ידו קטיעא, דין רגלוי קטיעא כו' ע"ש, אמר לה לא כך אמרתי לך, אם קלה היא בעיניך, קשה לפני הקב"ה כקיי"ס. ומשמע מזה שקיי"ס הוא בודאי קשה לפניו ית'. ולכאורה הלא קיי"ס הוא רק התהוות יש מיש, כי טבע המים להלוך, ונתהפך עד שנצבו כמו נד, וברה"ע הוא התהוות יש מאין, היינו דבר מלא דבר, ופי' לא דבר היינו העדר המהות, ואעפ"כ ארוז"ל לא בעמל

הוד כ"ק אאמור"ר הרה"ק [אדמור"ר מהר"ש] אמר, כי על כל שמחה מבניו הגיד מאמר בן פורת, ואמר על עצמו שהוא במדרגת יוסף. וסיים כ"ק אאמור"ר [אדמור"ר מהורש"ב]: והבטחתו נאמנה עד ביאת גואל צדק.

(2) ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ פ"ג. הובא במאורי אור אות פ' סלו". ובאוה"ת ויחי שם ת, ב. תיא, סע"ב.

(3) ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ג) תקלט, א: ושם הנהר הרביעי הוא פרת ארוז"ל (בכורות נה ע"ב) הוא דמעיקרא, שהוא בחי' נהר היוצא מעדן קודם שמתחלק לד' ראשים. פע"ח שם.

(1) בן פורת יוסף: מאמר זה (מפיסקא: והנה ארוז"ל במד"ר, עד פיסקא: ובוה יובן מ"ש בן פורת) מיוסד על ד"ה ולהבין בתוס' ביאור ענין קשה לזווגם בס' מאמרי אדמור"ר הצמח צדק הנחות תרט"ו ע' פד ואילך. ובשינויים קלים בסה"מ תרל"ז ח"א ע' רב ואילך. וראה גם ד"ה קשה לזווגם (מר"ח שבט) תרל"ד. וש"נ. להתחלת וסיום המאמר ראה ד"ה זה באוה"ת ויחי שפה, ב ואילך. שצה, א ואילך. וראה גם ד"ה זה בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' ו. ולהעיר מרשימת כ"ק אדמור"ר מהורי"צ (קונטרס, בר מצוה תרנ"ג"קה"ת, תש"ט) ע' כא):

ולא בביגיעה ברא הקב"ה את עולמו כ"א במאמר ורוח פיו, וא"כ התהוות הים בפ"ע בבחי' יש מאין, וכן התהוות הארץ בפ"ע בבחי' יש מאין אינו דבר קשה, וא"כ איך שייך לומר שקי"ס יהי' קשה לפניו ית', ומשמעות המדרש שקי"ס זהו מוסכם שהוא קשה, אלא שמדמה גם ענין הזיווגים לקי"ס, ולכאורה זהו פלא.

אך הענין הוא דהנה כתיב כי ב"ה ה' צור עולמים, שמיו"ד נברא העוה"ב, ובה' נברא העוה"ז, רק בשני אותיות, והנה למשל למטה מה נחשב שני אותיות לגבי כללות כח הדבור שבאדם, ומכש"כ לגבי האדם עצמו. והנה האדם הוא נברא, וא"כ מכש"כ למעלה מה נחשב שני אותיות לגבי עצמות א"ס ב"ה. נמצא כי כללות התהוות העולמות הוא רק מזיו והארה בעלמא שאינו נוגע לעצמות כלל, וא"כ כשיתבונן האדם כשמתאוה תאוה הנה הוא רק לפרט אחד שבעוה"ז, וא"כ מאחר שכללות העוה"ז ואפי' עולמות עליונים התהוותם הוא רק מאות אחת אות ה', א"כ יותר טוב להיות מתאוה להשגות אלקות. ובפרט כשיתבונן איך כי עמך מקור חיים מקור התענוגים שמקור התענוגים הוא טפל ובטל אליו ית', עי"ז יבוא לבחי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שלא יחפוץ לא געה"ת ולא געה"ע ולא עוה"ב, כי עוה"ב הוא בחי' השגה, והשגה הוא בבחי' מדידה, רק יחפוץ לבטל וליכלל בעצמות אוא"ס ב"ה.

ומעתה יש להבין ענין קרי"ס, דהנה ענין הים אנו רואים שברואים שבים אינם יכולים להיות נפרד ממי הים, וכל עיקר חיותם הוא ממי הים, ומי הים הוא עיקר מציאותם. כמו שאנו רואים שעיקר מציאות של כל דבר הוא החיות שבו, ובהנטל החיות נתבטל מציאותו. וא"כ מאחר שדגים שבים עיקר חיותם הוא מי הים, א"כ זהו עיקר מציאותם, דמציאותם הוא מי הים. ולכן כשיעלו ליבשה מיד מתים, ופי' מתים היינו העדר החיות, וכמו באדם כשמת ומסתלק החיות נעשה גופו כאבן דומם. כמו"כ ברואים שבים כשיעלו ליבשה מיד מתים. ולכן דגים שבים אינם טעונים שחיטה, כמ"ש אם את כל דגי הים יאסף להם (ועופות שמן הרקק נבראו היתרן בסימן אחד). ולכן יש מ"ד דבריות שבמים אינם חוצצים לענין טבילה. וכמו"כ יובן בחי' זו למעלה, היינו המלאכים שנקראי' בשם נוני ימא. וכן יש בחי' זו בנשמות, כמו רב המנונא סבא שנק' בשם נונא. והיינו שהמלאכים הם תמיד בבחי' ביטול לאלקות, ואינם בבחי' יש ודבר נפרד. ולכן מצינו שהמלאך יכול לומר בי נשבעתי נאום הוי', דלכאורה איך יכול לומר הנברא על עצמו נאום הוי', שהוא המהוה אותו. אלא משום שבעת השליחות הוא בטל להמשלת, עד שאינו תופס מקום כלל, והמשלח הוא שמדבר, ולא המלאך הוא המדבר, כי לא יש בחי' הוא כלל. וכמ"ש בזהר כד איהי שליחא מלעילא כו'. וכן מצינו במשה שאמר ונתתי מטר ארצכם, כאילו הוא הנותן, מה הוא שייך ליתן, הלא השי"ת הוא הנותן, אלא משום ששכינה מדברת מתוך גרונו של משה, ונמצא שלא הוא המדבר, רק השכינה שמדברת מתוך גרונו. וכמו"כ הוא ברב המנונא סבא, שהי'

בבחי' ביטול גם בהיותו מלוכש בגוף הגשמי, להיות שרשו מבחי' עלדאתכ"ס, ואף בגוף הי' מאיר בו בחי' זו, דהיינו שהי' מהפך הגוף ג"כ להיות בבחי' ביטול. והיינו כמו הדגים שבים אף שיש להם גוף, ואעפ"כ הם בטלים למי הים, ולכן כשיעלו ליבשה מיד מתים (ואף שאח"כ הם ג"כ איזה מציאות, שמבשלים אותם ונעשים מאכל, זהו באמת מציאות אחר לגמרי כו'). כמו"כ הוא בחי' רב המנונא סבא בעבודה. וכ"ז הוא בחי' ים שהוא בחי' עלדאתכ"ס.

אבל בחי' יבשה, הנה אנו רואים שברואים שבארץ אף שמקבלים חיותם מהארץ, אעפ"כ יכולין להיות נפרדים מהארץ. כמו שאנו רואים שהאדם יכול להיות משוטט באויר, וכן יכול לשוט בספינה על המים. נמצא שברואים שביבשה יכולים להיות נפרדים מהיבשה. ולמעלה בחי' זו הוא בחי' עלמא דאתגליא, שנראים העולמות לבחי' יש ודבר נפרד. וכמו"כ הוא בנפש האדם למטה, שאף כשיעמיק בדבר היטב יוכל לראות בכל דבר הכח אלקי (בל"א געטלעכקאייט), היינו בכל פרט ופרט. אך היצה"ר והגוף ונה"ב מעלימים ומסתירים כ"כ, ומראים להאדם כאלו הכל הוא בטבע, ועולם כמנהגו נוהג, שמש זורח במזרח ושוקע במערב, עד שיוכל לומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ובאמת איך יכול לומר דבר זה, הלא נראה בחוש שבהנטל ממנו החיות האם יכול לעשות איזה דבר, אלא שהוא מסתיר ומעלים כ"כ עד שיוכל לומר דבר זה. ובאמת כשיתבונן בעת שיתאווה לתאוות הגוף, הלא הגוף הוא מדריגה נמוך מאד, ומה מתאוה אליו. (ואף ששרשו למעלה גבוה מאד, אעפ"כ כשנפל למטה בשבה"כ הוא נמוך מאד). ועל כל דבר ודבר יהי' דין ומשפט, וטוב הי' אם יקבל עונשו בעוה"ז, כי זהו תכלית הטוב והחסד, ובעוה"ב נצרך לזה כמה מדריגות, היינו כף הקלע ונהר דינור ויסורי גהינום, עד שיוכל לבוא לידי איזה השגה באלקות. ואם הי' מתבונן בזה היטב, לא הי' הולך אחר תאוות הגוף ונה"ב. אלא הסיבה לזה הוא מצד ההעלם וההסתר מאד, והוא בבחי' יש ודבר נפרד כו', עד שיוכל לבוא לדברים גסים כו'. וזהו בחי' עלמא דאתגליא. והנה כתיב אכן אתה אל מסתתר, שכח ההסתר הוא ג"כ אלקות כמו שכח הנגלה הוא אלקות, ואדרבה אפשר שכח ההסתר שרשו גבוה יותר, היינו ע"ד יתרון האור מן החשך. ונמצא לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה, שיש מעלה בעלדאתכ"ס שהם תמיד בבחי' ביטול לאלקות, ואינם בבחי' יש ודבר נפרד. ויש מעלה בעלדאת"ג בחי' היתרון האור מן החשך שזהו בעלדאת"ג.

אבל ענין קרי"ס היינו הפך ים ליבשה, שבמקום שהי' ים נעשה במקום הזה גופא יבשה, והיינו שבחי' עלדאתכ"ס נמשך בבחי' עלדאת"ג, שהביטול כמו שהוא בבחי' עלדאתכ"ס, כמו"כ יהי' ביטול כזה בבחי' עלדאת"ג, ויהי' הגילוי למטה כמו למעלה, כי אין שייך מעלה ומטה רק בבחי' עלדאת"ג, אבל כשמאיר מבחי' עליונה יותר, אזי אין שייך מעלה ומטה כלל, והמטה אינו מטה, והמעלה

אינו מעלה. ונמצא שנתחברו ב' המעלות יחד, מעלת בחי' עלדאתכ"ס, ומעלת בחי' עלדאת"ג. וזהו ויהי הענן והחשך ויאר כו', חשך זה אינו בחי' חשך שלמטה, אלא בחי' חשך שלמעלה שקדם לאור, והוא בחי' ישת חשך סתרו, שהוא בחי' העלם שאינו מאיר ומתגלה, ופי' חשך היינו ע"ד כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות, פי' אוכם היינו בחי' שחרות שהוא בחי' ביטול המהות מכל וכל, וזהו ויהי הענן והחשך ויאר, שבחי' חשך שלמעלה האיר ג"כ בבחי' גילוי כו'. ויובן זה ע"ד מ"ש כי אל דעות הוי', שיש ב' בחי' דעות, דעת עליון ודעת תחתון, ד"ת הוא שהבריאה הוא יש מאין, היינו שלמטה היש ולמעלה האין שאינו מושג. וד"ע הוא שהוא ית' היש האמיתי, וכולא קמי' כל"ח, כי אין שייך לקרות בשם אין רק בחי' האין המהוה היש, והיינו שבחי' האין הוא האין של היש, אבל למעלה מבחי' זו אין שייך לקרותו בשם אין אלא בבחי' יש האמיתי. ובחי' אל דעות היינו בחי' תיקון הראשון מ"ג ת"ד, שכולל ב' הדעות, מפני שהוא למעלה מב' הדעות. וע"כ בקרי"ס שהאיר מבחי' זו, ע"כ הי' הגילוי מבחי' עלדאתכ"ס בבחי' עלדאת"ג. ויובן זה יותר ע"ד ההפרש בין שאר הנביאים למשה, דבשאר הנביאים כמו יחזקאל כתיב ואראה ואפול על פני היינו בביטול כל החושים, אבל במשה כתיב פא"פ אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט, נמצא שהוא מביט, היינו שהוא בבחי' מהות, ואעפ"כ ותמונת הוי' יביט, שזהו מדריגה מאד נעלה, היינו שגם כמו שהוא בעלדאת"ג יאיר בו בחי' עלדאתכ"ס. ובחי' זו הי' ג"כ בקרי"ס, כמאמרם ז"ל כאו"א מראה באצבעו ואומר זה אלי כו', והיינו כמו בחי' משה.

וכמו"כ יובן בחי' זו בעבודה ג"כ, כדכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, מים הוא בחי' עלמא דאתכסי', אל מקום אחד היינו בחי' אחד דיחו"ע, שהוא בחי' ביטול דכולא קמי' כל"ח, מכלל דועד⁴ הוא בחי' יחו"ת, והיינו בשביל הנה"ב, כי הנה"ב לא תתפעל מהתבוננות דיחו"ע, אלא דוקא מהתבוננות דיחו"ת, שהוא בחי' ביטול היש לאין. ולכן אין הלכה כאנשי יריחו שהיו כורכין את שמע ולא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אבל אנשי יריחו היו כורכין את שמע, היינו כי הי' מאיר בהם בחי' יחו"ע כמו שהוא למטה ג"כ, והוא מצד גילוי בחי' אל דעות שלמעלה מב' המדריגות דיחו"ע ויחו"ת, ע"כ יכול להיות התחברות בחי' יחו"ע ויחו"ת, היינו שגם למטה הי' מושג איך דכולא קמי' כל"ח.

ומעתה יובן מה שקרי"ס הוא קשה. דהנה ברה"ע הוא בבחי' התהוות יש מאין, היינו שהיש הוא גם מאד שאינו משיג את האין, שאם הי' משיגו לא הי' בבחי' יש. ולכן ארז"ל לא בעמל ולא ביגיעה כו'. אבל קרי"ס שהפך הים

(4) מכלל דועד: כ"ה בכת"י, ואוצ"ל: אבל ועד. (ואולי חסר כאן).

ליבשה שינוי הטבע, היינו שבחי' עלדאתכ"ס יאיר ויתגלה בבחי' עלדאת"ג, והוא מצד גילוי בחי' שלמעלה מב' המדריגות, נמצא שהוא גילוי בחי' שלמעלה מסדר ההשתל', ע"כ הוא קשה, ולא שהוא קשה מצד המשפיע, אלא שהוא קשה מצד המקבלים, שלא הי' גילוי כזה בסדר ההשתל'.

ובזה יובן מ"ש בן פורת עלי עין, היינו למעלה מבחי' שמע שם ע', שהוא למעלה אפי' מבחי' יחו"ע. כי הנה כתיב וידגו לרוב בקרב הארץ, ולכאורה מה שייכות דגים לארץ, אלא היינו שבחי' עלדאתכ"ס יאיר בבחי' עלדאת"ג, שהוא מצד הגילוי שלמעלה מב' הבחי'. והנה זה הברכה הוא לבני יוסף, אבל על יוסף בעצמו נאמר בן פורת יוסף, ות"א ברי דיסגי' יוסף, שהוא בחי' תוס' וריבוי מאד. דהנה כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו, חתן מרמז על בחי' ראשית ההמשכה דבחי' אנת הוא חכים, והיינו בחי' התהוות החכ' מבחי' אין דכתר, ובחי' חתן זה יוצא מחופתו, כי בבחי' אין יש בו ב' מדריגות, הא' בחי' האין המקור לבחי' התהוות מציאות היש דחכ', והב' בחי' האין כמו שהוא מקבל מבחי' יש האמיתי, ובחי' האין זה הב' הוא בחי' החופה שעל בחי' החתן. והנה בחי' ברכה דבני יוסף זהו מבחי' הגילוי דבחי' אין זה הב' כמו שהוא מקבל מבחי' יש האמיתי, אבל לא בחי' יש האמיתי עצמו. אבל בן פורת יוסף, היינו ברי דיסגי' יוסף הוא בחי' הגילוי דבחי' יש האמיתי עצמו, וזהו דפרת בגימט' ה' פעמים קול. וזהו כל המשמח את החתן זוכה לתורה שנתנה בה' קולות, כי אורייתא וקובה"ה כולא חד, כי בחי' יוסף בעצמו הוא בחי' יסוד דא"ק שהוא בחי' תוס' וריבוי מאד, והוא למעלה מבחי' הברכה דבני יוסף כו'.

[יום א' פ' תצא, ה' אלול, תרל"ה]
הנחה על סיום דרוש הנ"ל בתוך הסעודה

קשה לזווגם כקרי"ס, ולכאורה מפני מה קרי"ס קשה, הלא בברה"ע שהוא התהוות יש מאין, ארוז"ל לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו, ואיך שייך לומר שקרי"ס שהוא התהוות יש מיש הוא קשה. אך הענין הוא דבחי' ים ויבשה היינו בחי' עלדאתכ"ס ובחי' עלדאתכ"ס היינו שהנבראים הם בבחי' ביטול שאינם נראים ליש ודבר נפרד, ובחי' עלדאתכ"ס היינו שנראים העולמות לבחי' יש ודבר נפרד. ואעפ"כ יש מעלה בבחי' עלדאתכ"ס מצד יתרון האור מן החשך כמבואר לעיל².

וזהו שארוז"ל דפליגי ב"ש וב"ה, ב"ש אומרים שמים קדמו, שמים היינו בחי' שם מים שהוא בחי' עלדאתכ"ס. וב"ה אומרים ארץ קדמה, שהוא מצד יתרון האור מן החשך. ובחי' קרי"ס היינו שהפך ים ליבשה היינו שמבחי' עלדאתכ"ס נעשה בחי' עלדאתכ"ס, היינו שגם בבחי' עלדאתכ"ס היה הביטול כמו בבחי' עלדאתכ"ס, ונמצא שנתחברו ב' המעלות יחד מצד גילוי בחי' שלמעלה מב' הבחי'.

ובזה יובן מארוז"ל שקרי"ס הי' בזכות יעקב, כי הנה אנו אומרים האל הגדול הגבור והנורא, [הגדול] היינו בחי' החסד, שמקובלים הראשונים עד האריז"ל היו קוראין לבחי' חסד בשם גדולה, וחסד הוא בחי' השפעה בקירוב, והוא בחי' עלדאתכ"ס. הגבור הוא בחי' מדת הגבורה, והיינו בחי' הצמצום שיהיו נראים העולמות לבחי' יש ודבר נפרד, והוא בחי' עלדאתכ"ס. והנורא בתוס' ו' היינו בחי' מדתו של יעקב שכולל ב' המדריגות, כדכתיב אלקי אברהם ופחד יצחק הי' לי, שהי' כלול מב' המדרי, ומאחר שהוא כלול מב' המדריגות מוכרח שהוא למעלה מב' המדרי. ולכן קרי"ס שהוא התחברות ב' המדריגות דבחי' עלדאתכ"ס ועלדאתכ"ס, והוא מצד הגילוי שלמעלה מב' הבחי', ע"כ הי' בזכות יעקב דוקא, שהוא בחי' והנורא אל עליון, והיינו בחי' אל שהוא בחי' תיקון הראשון מי"ג ת"ד שלמעלה מב' הדיעות דבחי' ד"ע ובחי' ד"ת הנ"ל, וזהו עליון שהוא למעלה מסדר ההשתל' לגמרי.

ובזה יובן מה שקרי"ס הוא קשה, כי ברה"ע הוא רק בבחי' התהוות יש מאין, ע"כ לא בעמל ולא ביגיעה כו'. אבל קרי"ס שהוא בחי' הגילוי שלמעלה מסדר

ואילך. ד"ה ויש משה בסה"מ תרנ"ד ע' קלט
ואילך. ד"ה החודש הזה בסה"מ תרס"ג ח"א ע'
קמה ואילך. ד"ה קשה לזווגם מש"פ תצא דלקמן
ע' כו ואילך.

(2) במאמר שלפנ"ז (ד"ה בן פורת יוסף) ע' יז.

(1) קשה לזווגם: מיוסד על ד"ה ראו כי ה' נתן
לכם בס' מאמרי אדמו"ר הצמח צדק הנחות
תרט"ו ע' עג ואילך. ובשינויים והוספות: בד"ה
ראו כי ה' נתן לכם בסה"מ תרל"ז ח"א ע' קפ
ואילך. והמשכו בד"ה זכור את יום השבת ע' קצג

ההשתל', ע"כ הוא קשה ולא מצד המשפיע ח"ו, רק מצד המקבלים הוא קשה, להיות שלא הי' גילוי כזה בסדר ההשתל'.

ומעתה יובן מה שהזיווג הוא ג"כ קשה כקרי"ס, כי הנה ענין הזיווג הוא יחוד שמשא וסיהרא. והנה כתיב החדש הזה לכם, וארז"ל שישראל מונין ללבנה. והנה ארז"ל³ אין שנים בלבנה ואין חדשים בחמה, שבחי' החידוש שייך דוקא במולד הלבנה, שמתחלה הוא עצם חשוך, ופתאום נעשה מולד הלבנה, שהוא בחי' התחדשות גמורה. והנה בבחי' ההתחדשות למעלה יש ב' בחי', הא' בחי' התחדשות חיצונית, היינו כמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, שהוא בחי' התחדשות חיצונית העולמות. והב' בחי' התחדשות פנימיות, היינו להוליד נשמות. והוא כמשארז"ל כתיב טוב ה' לכל, וכתוב טוב ה' לקיו, אלא משל למלך כשהוא משקה משקה לכל, וכשהוא עודר אינו עודר אלא הטובים שבהם. והוא בחי' הפרש בין התחדשות חיצונית שהוא בחי' טוב הוי' לכל, ובין התחדשות פנימי' שהוא בחי' טוב הוי' לקיו דוקא.

והנה בחי' התחדשות דמולד הלבנה הוא בחי' התחדשות פנימי, שהוא ג"כ ע"י אתעדל"ת דוקא, כי עד חצי החדש הוא הולך ומלא, ואח"כ מחצי החדש ואילך הוא הולך וחסר עד שנעשית בבחי' נקודה חדא, כמ"ש שחורה אני ונאווה, אזעירת גרמא, והוא בחי' ביטול. ע"ד כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות, אוכם הוא בחי' שחרות [וביטול]. וע"י אתעדל"ת זו ע"י נעשה ונמשך בחי' התחדשות פנימי, הוא בחי' יחוד ז"א ומל' למעלה, להוליד נשמות שנק' בנים כו', והבן הוא בדומה לו, וזהו התחדשות פנימי'. וזהו החדש הזה לכם שבחי' התחדשות זה הפנימית יהי' מאיר לכם, וזהו ישראל מונין ללבנה. וזהו בן פרת יוסף שהוא בחי' ברי דיסגי יוסף, שהוא בחי' תוס' וריבוי, שבבחי' זו להתחדשות פנימי' יש בזה בחי' תוס' וריבוי. והוא ג"כ ע"י בחי' יעקב, כי אלה תולדות יעקב יוסף כו'. ולכן קשה לזווגם כו' ג"כ כקרי"ס.

3. סה"מ תרל"ז שם ע' קצו. תרנ"ד שם ע' קלו.
תרס"ג ח"א שם ע' קנב. לקוש ח"ו ע' 410
12. ח"י"ז ע' 149. ועוד.

(3) ארז"ל: כ"ה בכת"י. וראה פי' ראב"ע פ' בא יב, ב. הובא בשמו בס' נחמד ונעים (לר' דוד גאנו, יעסניץ תק"ג) שער ד' סצ"ג. הובא באוה"ת בא (כרך ח) ע' ב'תתקיד"טו. מאמרי הצ"צ שם ע' עב.

מה שנא' ש"ק פ' תצא [י"א אלול תרל"ה] קודם קבלת שבת
הנחה

כל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין. וצ"ל איך ידמה מה שממלא גרונו של תלמידי חכמים יין לניסוך היין ע"ג המזבח. והענין הוא דהנה אמרו רז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה, וזבח בלא נסכים. נמצא שק"ש דומה לעולה וזבח ותפילין למנחה ונסכים.

והנה ענין הק"ש הוא אחדות אלקות, והיינו שלא יעלה על הדעת שהוא ית' בעצמו יחיד ומיוחד, והעולמות שנתהוו הם מציאות דבר בפ"ע, לזה הוא ענין הק"ש, להורות שאף שנתהוו עולמות, אעפ"כ הוא ית' אחד בהם, שאין שום מציאות זולתו ית', אלא הכל אלקות. ולהבין זה איך הוא, הלא אנו רואים שכל מה שנתהווה הוא מציאות, כמו למשל אילן שצומח בחיות, ואח"כ צומחים בו פרחים ומגדל פירות, ואיך יתקרב זה אל השכל שאין זה שום מציאות. אלא כל זה הוא כשלא נעמיק בדבר, אבל ע"י העמקת הדעת בזה באמת, יתקרב אל השכל איך שאין שום מציאות זולתו ית', והכל הוא מציאות אלקות.

והענין הוא, דכל מה שנתהווה למטה יש לו שרש ומקור למעלה, והראי' שיש תפוחים מתוקים, ויש תפוחים חמוצים, ומאין נמצא בהם החילוק, אלא מוכרח לומר שיש לזה שרש ומקור למעלה, והשרש יכול לפעול שגם בהתפוח יהי' שינוי, שזה יהי' מתוק וזה יהי' חמוץ.

והנה ידוע שכל דבר ודבר כלול מד' יסודות אש רוח מים עפר. והנה העץ שלמטה הוא כלול מד' יסודות, ומה הוא בעצמו, אם נאמר שהוא אש, הלא אינו אש, ואם נאמר שהוא רוח, הלא אינו רוח, ואם הוא מים, הלא אינו מים, ואם הוא עפר, הלא אינו עפר. אלא ההכרח לומר שמהות העץ הוא מהות המורכב מד' יסודות. והנה אף שכן הוא, שהוא מהות הנרכב מד' יסודות, אבל מי הוא המרכיב אותו, מוכרח לומר שהוא כח אלקי ממאמר עץ עושה פרי המרכיב אותו, דאל"כ למה אנו רואים שאינו דומה ההרכבה בכל דבר, שיש מי שמגביר אצלו יסוד זה,

תשפ"ב) ע' תלן].

להתחלת וסיום המאמר (מפיסקא: והנה כ"ז הו"ע הק"ש, ואילך) ראה ד"ה בפ' נסכים כתיב כי תבואו אל ארץ מושבותיכם בלקו"ת שלח מ, סע"א ואילך. וד"ה ענין הנסכים בלקו"ת שלח שם מא, ג ואילך.

1) כל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח: מאמר זה (מפיסקא: הנה ענין הק"ש, עד פיסקא: והנה כ"ז הו"ע הק"ש) הוא תוכן ד"ה מי כמוכה בסה"מ תרכ"ט ע' קנו ואילך. [וראה "היום יום" כ"ח תמוז ש"ק אדמו"ר מהר"ש ה' חזור על מאמר זה פעמים רבות כדי לטהר את האויר. ראה בהנסמן בסה"מ תרכ"ט שם. תרל"ד (הוצאת

ויש מי שמגביר אצלו יסוד אחר, ומי הוא עושה השינויים, אלא ההכרח לומר שהוא רק הכח אלקי. ונמצא מהות הדבר הוא הכח אלקי, להיות כי הוא המרכיב, ואילולי [הי'] מסתלק כרגע הי' אין ואפס. דהנה החוקרים כולם חקרו ומצאו שיש בכל דבר ס"ד חלקים, היינו ד' פעמים ד' הוא ט"ז, וד' פעמים ט"ז הוא ס"ד. והנה לא מצאו רק ס"ד במכוון, ולא ס"ג ולא ס"ה. ובאמת מתחלק כל דבר לרנ"ו חלקים, כדאיאת בת"י ע"פ ארבעה פנים לאחת כו'.² והנה זה ג"כ במכוון רנ"ו חלקים, ולא רנ"ה ולא רנ"ז, והיינו משום שלא נמצא רק ד' יסודות, רק שהם כלולים מד' והוא ט"ז, וד' פעמים ט"ז הוא ס"ד, וד' פעמים ס"ד הוא רנ"ו. וא"כ לא נמצא רק ד' יסודות. וא"כ מהו מהות העץ, הרי א"א לומר שהוא דבר נוסף על הד' יסודות, שהרי לא יש רק ד' יסודות. אלא שמהות העץ הוא כח המורכב מהד' יסודות. ומי הוא המרכיב אותם, מוכרח לומר שהוא הכח אלקי מהעשרה מאמרות, כמאמר רז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם. והנה כתיב באשר דבר מלך שלטון, אמר מלכא עקר טורא, שדוקא כשהוא דבר המלך, משא"כ אם יאמר איש אחר לא יהי זה. וכמו"כ למעלה, שמה שנתהווה ע"י עשרה מאמרות הוא מצד שהקב"ה אמרם, וכמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו, שמה שנתהווה השמים ע"י בחי' דיבור, הוא מצד שהוא דבר הוי', שהוי' הוא המדבר העשרה מאמרות, ואלו אמרם אחר לא הי' מתהווה כלום.

וא"כ בהעמקת הדעת בזה נוכל להבין ענין אחדות אלקות, שאין שום מציאות זולתו ית', והכל הוא מציאות אלקות. וכמ"ש בתניא ח"ב שאלמלא ניתן רשות לעיני לראות, הי' נראה בכל דבר הכח אלקי, איך שאין היש שום מציאות כלל והוא בטל לאין, אלא שלא ניתן רשות לראות. והטעם הוא כדי שיהי' נראה ליש, וע"י העבודה יבואו לבחי' ביטול היש לאין.

וזהו"ע הק"ש שהו"ע אחדות אלקות, והוא מרומז בתיבת אחד. דהנה לכאורה צ"ל למה אנו אומרים הוי' אלקינו ה' אחד, דלכאורה הי' די לומר הוי' אלקינו בלבד, ולמה נצרך עוד לומר הוי' אחד. דהנה פי' שמע ישראל, היינו שמע

לאריה ולנשר ולשור, הרי שש עשרה לחיה [אחת], וכן לכל חיה וחיה. וארבע כנפים לכל אחד מן הפנים, הרי ששים וארבע כנפים לחיה, והוא שתרגם יונתן מאתן וחמשיין ושייתא גפין. ובמצו"ד שם: וארבעה פנים לאחת, כי לכל חיה היה לה ד' פרצופים והם אדם ואריה ושור ונשר, אחד לכל רוח וכמ"ש בענין, ואמר בזה שכ"א היה כלול מארבע, וא"כ לכל החיות בכללה היו ס"ד פנים, ולכל אחת מהפנים היו ארבע כנפים, נמצא היה בין כולם רנ"ו כנפים, כן ת"י.

2 ז"ל הת"י ליחזקאל א, ו (עה"פ: וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם): וארבע אפין לחדא, וארבע אפין לכל חד וחד, שתא עטר אפין לבריתא חדא, מגין אפיא דארבע ברין שתין וארבעא אפין. וארבעה גפין לחדא, וארבעא גפין לכל חד וחד, שתא עטר לכל אפא ואפא, שתין וארבעא גפין לבריתא חדא, והוו מגין גפיא דארבע ברין מאתן וחמשיין ושתא גפין. הובא בפירש"י עה"פ: וארבעה פנים לאחת, לאחת זו לפרצוף האדם לבדה היו ארבעה פנים, וכן

הוא ל' אסיפה, כמ"ש וישמע שאול, שהוא לשון אסיפה וקיבוץ. ישראל, היינו בחי' לי ראש, או בחי' ישר אל, שכל זה יקבץ ויאסוף. הוי' אלקינו, לכאורה הלא כתיב אלקי כל הארץ יקרא, אלא שהוא ע"ד שאנו אומרים אלקי אברהם, והיינו משום שאברהם הי' בחי' ואנכי עפר ועפר, שהי' מרגיש הביטול בכל פרט ופרט, ולכן שייך לומר עליו אלקי אברהם. וכמו"כ בנש"י מאחר שהם באים ע"י ההתבוננות לבחי' ביטול, ע"כ שייך לומר הוי' אלקינו. וא"כ למה נצרך עוד לומר הוי' אחד. אך הענין הוא, דבחי' הוי' אלקינו היינו שיושג בנפש האלקית בחי' הביטול. אבל כדי שיומשך בבחי' העולם ג"כ, וכמ"ש גם את העולם נתן בלבם, שכאור"א מישראל צריך להאיר את חלקו בעולם. וזהו"ע הוי' אחד, שהא' הוא בחי' אלופו של עולם, וח' מורה על ז' רקיעים וארץ, וד' הוא ד' רוחות העולם, והיינו להורות שאף אחר שנתהוו ז' רקיעים וארץ וד' רוחות, אעפ"כ הם בטלים לבחי' א"ס אלופו של עולם. ועי"ז יבוא לבחי' למס"נ באחד. וזהו"ע מ"ש הרמב"ם הוא שהנביא אומר וה' אלקים אמת שאין לאחר מציאות אמיתי זולתו ית', והיינו משום כי מאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים, וא"כ כל מה שנתהווה הוא ממציאיותו ית', וא"כ אין לאחר שום מציאות זולתו ית'.

והנה כ"ז הו"ע הק"ש, שהוא בחי' העלאה מלמטה למעלה, ע"כ צריך לק"ש בחי' התפילין ג"כ, והיינו כדי שיהי' בחי' המשכת הביטול מלמעלה למטה ג"כ, היינו שכותבין אחד על קלף של עגל גשמי, ומניחין אותם בבתים שנעשה מעור בהמה גשמיות. ובאמת שרש הד' פרשיות הוא מדריגה גבוה מאד, שהוא בחי' מוחין, כי קדש והי' כי יביאך הוא בחי' חכמה ובינה, שמע והיה אם שמוע הוא בחי' דעת שנחלק לחסד וגבורה, ועל מה כותבין זה על קלף גשמי, נמצא שהוא המשכת אלקות למטה ג"כ. וזהו כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלי נסכים, כי עולה וזבח הוא רק בחי' העלאה מלמטה למעלה, והעיקר הוא שיהי' המשכה מלמעלה למטה. וזהו"ע הנסכים שמרמזו על ההמשכה, כמו למשל בל"א מי פירט פאָנאָנדער יין במים.

ובזה יובן מאמר רז"ל כל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרונו של ת"ח יין. כי הנה חכ' הוא בחי' ביטול, כי חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו, וחכ' משתקוּתא, שתיקה הוא בחי' ביטול, ותלמידי חכמים היינו שמקבלים מבחי' חכמה, דהיינו שיש בהם ג"כ בחי' הביטול, כי לא כל אדם קרוי תלמיד חכם, כ"א מי שהוא באמת ת"ח. וע"י שממלא גרונו של ת"ח יין, עי"ז נמשך בחי' הביטול שאצלם בעולמות ג"כ. כי הנה אמרו רז"ל נכנס יין יצא סוד, סוד היינו בחי' סוד הוי' ליראיו, יראיו היינו בחי' חכ', כמ"ש הן יראת הוי' היא חכמה, ונמצא דת"ח שהם בחי' יראיו נמצא אצלם בחי' סוד הוי'. וע"י שנכנס יין, היינו שממלא את גרונו של ת"ח יין, עי"ז יצא סוד, סוד הוי' שאצלם יוצא בבחי' גילוי, כי יין גורם

שמחה, ושמחה היא בחי' גילוי, כמ"ש יין המשמח אלקים, ובחי' השמחה בשם אלקים היינו שיהי' נמשך גילוי בחי' שם הוי' בשם אלקים.

וזהו ג"כ ענין שמחת חתן, כי חתן היינו בחי' חות דרגא, שהוא מרמז על ראשית ההמשכה דבחי' אנת הוא חכים, וע"י שמשמח את החתן עי"ז נמשך שיהי' גילוי בחי' זו למטה ג"כ. והנה יין גימט' ע', והוא ג"כ גימט' סוד. ופי' סוד היינו כמ"ש כל הנפש הבאה מצרימה לבית יעקב שבעים, והנה מתחלה כתיב כל הנפש שישים ויש, היינו בחי' ו' רברבא ובחי' ו' זעירא, ועוד ד' היינו יוסף ומנשה ואפרים, ויוכבד שנולדה בין החומות, פי' בין החומות היינו בחי' ממוצע שהוא בחי' ביטול. וע"י שממלא את גרונו של ת"ח יין, עי"ז נמשך גילוי בחי' אלו שהוא בחי' הביטול למטה ג"כ. ונמצא הוא כדוגמת ענין הנסכים שמבואר לעיל שהוא ענין ההמשכה מלמעלמ"ט, שיהי' למטה ג"כ בחי' הביטול. כמו"כ הוא ע"י שממלא את גרונו של תלמידי חכמים יין, עי"ז יצא סוד בחי' סוד הוי' כנ"ל.

וזהו ע"י מאמר רז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלי נסכים, עולה וזבח הוא בחי' העלאה מלמעלמ"ע, וזהו כדוגמת הק"ש. ומנחה ונסכים הוא בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט, וזהו כדוגמת ענין התפילין. כי בחי' מנחה הוא ר"ת מן ח' ה', היינו העלאת מ"ן לבחי' ח', היינו בחי' חכ'. או יש לומר שבחי' ח' הוא בחי' מזל השמיני ונוצר, שהוא מקור החכ'. ואח"כ יומשך בחי' המשכה זו בבחי' ה', והיינו בחי' ה' דהבראם א"ת בהבראם אלא בה' בראם, שבחי' ה"א הוא המקור להתהוות הבריאה מאין ליש, גם לשם יומשך בחי' המשכות הנ"ל. וזהו כל הרוצה לנסך יין ע"ג המזבח ימלא גרונו של ת"ח יין. ופי' גרונו, דהנה כתיב רוממות אל בגרונו, והיינו בחי' הק"ש שהוא בחי' העלאה מלמעלמ"ע, והרוצה לנסך יין כו' שהוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט, ימלא גרונו של ת"ח יין שע"ז נכנס יין יצא סוד, הוא בחי' סוד הוי' כנ"ל.

דרוש השני בעת הנ"ל [קודם קבלת שבת], פ' תצא [י"א אלול תרל"ה]
הנחה

קשה לזווגם כקריעת ים סוף. וצ"ל מדוע קרי"ס הוא קשה, הלא קרי"ס הוא רק התהוות יש מיש, שמים נעשה יבשה, ומדוע בהתהוות הים בפ"ע ובהתהוות הארץ בפ"ע [שהם] בכחי' יש מאין, ארו"ל לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה כו', וא"כ קרי"ס שהוא רק התהוות יש מיש מדוע הוא קשה, הלא לכאורה אנו רואים שיותר נקל הוא להפך דבר אחד על דבר אחר, מלעשות דבר חדש. אלא מאחר שקרי"ס הוא קשה, מסתמא גם התהוות הים בעצמו הוא ג"כ קשה, וצ"ל איך הוא.

אך הענין הוא, דהנה בחי' הים אנו רואים שברואים שבים המה מובלעים במי הים, ופ"י מובלעים היינו שכל עיקר חיותם הוא דוקא כשהם במי הים, ולכן כשיעלו ליבשה מיד הם מתים, ולא יועיל אם הראש של הדג יהי' במים וגופו יהי' חוץ למים, אלא דוקא כל גופו מוכרח להיות במים. ולכן איכא מ"ד שבריות שבים אינם חוצצים לענין הטבילה, אף שהם ברואים, מ"מ עיקר מצויאתם הוא מי הים.

וכמו"כ יובן בחי' זו למעלה, דהנה מלאכים נקראים בשם נוני ימא. והענין הוא דהנה מציינו במלאך שיכול לומר ע"ע בי נשבעתי נאום הוי', דלכאורה איך הוא אומר ע"ע לשון נאום כו', הלא ל' זה מורה על עצמיות, כמו למשל כשאחד חותם נאום פלוני, הוא מורה על עצמות האדם שהוא חייב, וא"כ איך יכול המלאך לומר כן, הלא המלאך הוא נברא, ונברא לגבי הבורא אין לו ערך כלל, ומכש"כ לגבי שם הוי' שמהווה כל ההיות. כי הנה ברה"ע הוא רק ע"י בחי' שם אלקים, כמ"ש בראשית ברא אלקים, שהוא בחי' כח הפועל בנפעל, אבל על שם הוי' כתי' כי הוא ציוה ונבראו בדרך ממילא ומאליו. וא"כ איך אומר המלאך שהוא נברא ע"ע בי נשבעתי נאום הוי'.

אך הענין הוא, דהנה יש הפרש במלאכים בין בשעת השליחות, ובין שלא בשעת השליחות, שבעת שהוא אינו שליח הוא נברא כשאר כל הנבראים, אבל כשהוא שליח יכול לומר בי נשבעתי כו'. והנה אנו רואים כשהמשלח עושה שליח, הנה השליח במקום המשלח ממש. ולא עוד אלא שיש לו כחות יותר חזקים

נתן לכם בשה"מ תרל"ז ח"א ע' קפ ואילך. והמשכו בד"ה זכור את יום השבת ע' קצג ואילך. ד"ה ויט משה בשה"מ תרנ"ד ע' קלט ואילך. ד"ה החודש הזה בשה"מ תרס"ג ח"א ע' קמה ואילך. וראה גם ד"ה קשה לזווגם מיום א' פ תצא דלעיל ע' כ ואילך.

1) קשה לזווגם: מיוסד על ד"ה ראו כי ה' נתן לכם בס' מאמרי אדמו"ר הצמח צדק הנחות תרט"ו ע' עג ואילך. ובשינויים (כפי שנרשם ע"י הצ"צ) בד"ה ראו כי ה' נתן לכם באוה"ת בשלח (כרך ע) ב'תתקע ואילך. ונמצא בשינויים והוספות: בד"ה ראו כי ה'

מהמשלח בעצמו, כי אם ה' המשלח בעצמו שם, אם ה' בא אחד ואומר לו זה איני יכול, וזה א"א לי לעשות, ה' המשלח מוחל לו, אבל השליח אינו יכול לעשות זה, כי על זה לא נשלח, ע"כ אינו יכול לשנות כלל מכפי שצויה לו המשלח. נמצא שהמשלח מוסר לו כחות חזקים מה שלמעלה מן השכל, שיהי' השליח כיתד בל תמוט. וכמו"כ יובן למעלה במלאכים, שכשהוא שליח אזי הוא במקום המשלח, עד שיכול לומר בי נשבעתי נאום הוי', ולא עוד אלא שיש לו כחות יותר חזקים, כי בשם הוי' עצמו כתי' ישא הוי' פניו אליך, ואיך לא אשא פנים לישראל, אבל בהמלאך כתי' כי לא ישא לפשעכם. וזהו מעלת המלאך כשהוא שליח, לכן נק' בשם נוני ימא, שהוא בחי' עלדאתכ"ס. וכמו"כ מציינו בחי' זו במשה שאמר ונתתי מטר ארצכם כו', דלכאורה איך יכול לומר ונתתי, כאלו בו תלוי הנתניה. אלא משום כי משה שרשו מעלדאתכ"ס, כמ"ש כי מן המים משיתיהו, וכתי' בי' אנכי עומד בין ה' וביניכם, שהי' בחי' ממוצע, והממוצע כלול מב' הבחי', ומאחר שהוא כלול מב' הבחי', מוכרח שהוא למעלה במדרג' מב' הבחי', שלכן ארז"ל שהוא גואל ראשון, והוא יהי' גואל אחרון, ע"כ ה' יכול לומר ונתתי כו'.

וזהו ענין קי"ס, היינו שבחי' זו דבחי' עלדאתכ"ס יאיר ג"כ בבחי' עלדאת"ג, וזהו קרי"ס שמהים נעשה יבשה, ע"כ זהו קשה. כי ברה"ע הוא רק מזוי והארה בעלמא, כמ"ש כי ביה"ה הוי' צור עולמים, ביו"ד נברא העוה"ב ובה"א נברא העוה"ז. והנה למשל מה נחשב שני אותיות לגבי כללות כח הדיבור, ומכש"כ לגבי כללות המח', ומכש"כ לגבי האדם בעצמו. והנה האדם הוא נברא, וא"כ מכש"כ מה נחשב למעלה כללות העולמות שנתהוו רק משני אותיות, ע"כ ארז"ל לא בעמל ולא ביגיעה כו'. אבל בחי' קרי"ס שהוא בחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות שיומשך בחי' עלדאתכ"ס בבחי' עלדאת"ג, ע"כ זהו קשה, כי לא ה' בחי' כזה בסדר ההשתל'. דהנה כתיב כי אל דעות הוי', שיש בחי' ד"ע ובחי' ד"ת, ד"ת הוא שלמטה [הוא] היש, ולמעלה הוא אין שאינו מושג. וד"ע הוא שהוא ית' הוא היש האמיתי, וכולא קמי' כלא חשיב. ובחי' קרי"ס היינו שיהי' מושג בבחי' ד"ת בחי' דעה העליונה איך שכולא קמי' כל"ח.

כי הנה כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור כו', ישיש ב"פ יש, חתן היינו בחי' התהוות מציאות היש דחכ' מבחי' האין דכתר, וכמ"ש והחכ' מאין תמצא. ובחי' חופתו היינו כי בבחי' האין יש ב' מדריגות, הא' בחי' האין המקור להתהוות מציאות היש דחכ', והב' בחי' האין שמקבל מבחי' יש האמיתי. כי יש ב' פי' בבחי' אין, הא' אין שאינו מושג, והב' אין שהוא זיו והארה, והוא ההפרש בין מצד המשפיע ובין מצד המקבלים, מצד המקבלים היינו בחי' אין שאינו מושג, ומצד המשפיע היינו בחי' אין שהוא זיו והארה מבחי' יש האמיתי. ובחי' אין זה הב' הוא בחי' החופה שעל בחי' החתן. אך זהו רק בחי' האין שמקבל מבחי' יש האמיתי. ואח"כ כתיב ישיש ב"פ יש, היינו התגלות בחי' יש האמיתי ג"כ. והיינו כי ארז"ל

עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, והוא בחי' קנה חכ' קנה בינה גימט' יש, אבל בחי' ישיש ב"פ יש, היינו התגלות בחי' יש האמיתי ג"כ, ולכן זהו קשה.

ועתה יובן מה שענין הזווגים הוא ג"כ קשה. כי הנה כתיב החדש הזה לכם, וארוז"ל שמשו נתקשה בזה, ולכאורה מפני מה נתקשה משה במצוה זו יותר מבשאר המצוות, ששאר המצוות הי' יכול לקבל, ובמצוה זו נתקשה. אך הענין הוא, דהנה אנו רואים בחידוש מולד הלבנה שמקבלת האור מהשמש, ואעפ"כ היא משנית האור, עד שנק' ע"ש אור הלבנה. ואף שבלתי קבלתה האור מהשמש היא עצם חשוד, אעפ"כ אחר קבלתה האור מהשמש היא משנית האור, דאל"כ הי' נק' אח"כ ג"כ בשם אור השמש, אלא שהיא משנית האור עד שנק' על שמה. וזהו הנק' בחי' מקבל, כי אם לא היתה משנית האור, א"כ הוא הכל בחי' המשפיע בעצמו, ואין שייך לקרוא זה בשם מקבל, אלא שם מקבל הוא דוקא כשמשנה ההשפעה.

וכמו"כ יובן זה למעלה ההפרש בין שבחי' המלאך אפי' כשהוא שליח אינו נק' בחי' מקבל, להיות כי נק' עדיין ע"ש המשפיע, כמ"ש בי נשבעתי נאום הוי', אלא שהוא רק שליח שבו עובר השפע. אבל בחי' התחדשות מולד הלבנה, שהוא בחי' יחוד שמשא וסיהרא למעלה, שהוא בחי' יחוד ז"א ומל' להוליד נשמות, זה נק' בשם יחוד משפיע ומקבל להוליד נשמות בדומה לו, שהוא השפעה פנימיות. ישיש ב' בחי' התחדשות, הא' בחי' התחדשות חיצוני, המחזק בטובו בכי"ת מעשה בראשית, והב' בחי' התחדשות פנימי. וזהו בחי' יחוד שמשא וסיהרא, שהוא להוליד נשמות בדומה לו, וכדוגמת בחי' הזיווג למטה שהיא משנית ההשפעה, שמהטפה נעשה בבטן האם וליד שלם ברמ"ח אברים. וזהו החדש הזה לכם, שבחי' התחדשות זה יהי' נמשך לכם, וכמארוז"ל במד"ר שע"י בחי' לכם זה, יכולים לבוא לכל בחי' לכם, כמו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, ולקחתם לכם, ולכן נתקשה משה בזה שיהי' גילוי כזה שמהקבל יהי' ביכולתו לשנות ההשפעה, ע"כ נתקשה.

וזוהו קשה לזווגם כו', שזהו ג"כ קשה. כי הנה איתא במד"ר שאלה מטרונא את ר"י בן חלפתא בכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו, ואמר בששת ימים, ומאותה שעה ועד עכשיו מה הוא עושה הוא יושב ומזווג זיווגים, כי קשה לזווגם כקרי"ס. והיינו כי ברה"ע הוא רק מבחי' ששה מדות עליונות, כמ"ש כי ששת ימים עשה הוי' כו', ולא כתיב בששת, והיינו בחי' ששה מדות, וזהו רק בחי' הוא"ו דשם הוי', אבל בחי' הזיווג הוא שם הוי' בשלימות, וגם בחי' ו"ה הוא במדריגת בחי' י"ה, כמ"ש ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה, ולכן הוא קשה. וזהו קשה לזווגם כקרי"ס, כמו שקרי"ס הוא קשה, שהוא גילוי בחי' עלדאתכ"ס בבחי' עלדאת"ג, כמו"כ ענין הזיווגים הוא ג"כ קשה, להיות שהוא המשכה בהתחדשות פנימי כו'.

דרוש הג', קודם קבלת שבת, פ' תצא הנ"ל [י"א אלול תרל"ה]
הנחה

שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה. וצריך להבין איך נופל לשון שמחה בעקרה, הלא עיקר השמחה היא כשיש בנים, כמ"ש אם הבנים שמחה, שמפני שהיא אם הבנים על ידי זה היא שמחה, אבל בעקרה איך נופל שמחה. וכן הוא הקושי דכתיב רני עקרה לא ילדה, דמאחר שלא ילדה מהו הרינה. אך הענין הוא, דהנה אמרו רז"ל על פסוק רני עקרה לא ילדה, דלא מוליד בנין דכוותיכו לגיהנם. והענין הוא דהנה כמו שיש לידה בקדושה, דהיינו שלא ילדה ששה בנים. כמו כן יש בחי' הלידה בלעומת זה גם כן, שעל ידי ההתבוננות בעניני העולם איך שזה הדבר טוב לפניו, על ידי זה נעשה הולדת האהבה בלעומת זה, היינו בחי' אהבה זרה, להתאוות כל התענוגים וענינים גשמיים. וכן על ידי ההתבוננות להיפך נולד היראה בלעומת זה, היינו יראה חיצונית פן יחסר לחמו. וזהו דלא מוליד בנין כו' לגיהנם, כי גיהנם הוא בחי' גי הינם, והיינו ההיפך ממ"ש ראשון לציון הנה הנם, וגיהנם הוא ההיפך מזה. ונמצא בחי' העקרה, היינו עקרה מלידת המדות בלעומת זה.

והנה כתיב כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו, ואמרו רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. דהנה כתי' באר חפרוה שרים, שלהיות בבחי' באר הנובע מתתא לעילא (בל"א קוועל לאלקות). חפרוה שרים, שרים הם האבות, שהם החופרים את הבאר לעשות נשמות ישראל בבחי' כלי. וענין בחי' הכלי הוא, דהנה בכל הענינים שהאדם עושה יוכל למצוא איך שהוא עושה רק מצד ההרגל, ויש למצוא זה הן בסור מרע, והן בועשה טוב. בסור מרע, היינו אם ישב ולא עבר עבירה, הרי הוא רק מצד ההרגל, היינו שלא נזדמן לו לעשות עבירה, ולא מצד שהוא מתבונן מפני שהשי"ת ציוה שלא לעשות דבר זה. ובוועשה טוב, היינו שזה שעושה מצוה או מתפלל הוא רק מצד ההרגל, שהורגל בכך שצריך להתפלל או לקבוע עיתים לתורה, אבל אין בזה שום פנימיות שאינו נוגע לו כלל, וכמ"ש ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, שאף מה שיראים אותי הוא רק מצות אנשים מלומדה, היינו שכך הורגל. והעיקר הוא שיהי' עשיית המצות באופן שיהי' נוגע אל לבו, ועל דרך שמצינו במצות תפילין שהכוונה הפשוטה לשעבד המוח והלב, היינו שבמוח לא יחשוב שום דבר חוץ מעניני אלקות, ובלב לא יחפוץ שום דבר

עקרה, ואילך) ראה ד"ה רני עקרה באוה"ת נ"ך שם ע' תתיא ואילך.
לכמה מעניני המאמר ראה גם ד"ה זה בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' קסז ואילך. וע' קע ואילך.

(1) שוש תשיש: מאמר זה (מפיסקא: והנה כתיב כי בועליך עושיך, עד פיסקא: וזהו רני עקרה) מיוסד על ד"ה כי בועליך עושיך באוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תתיא ואילך.
להתחלת וסיום המאמר (מפיסקא: וזהו רני

מתאוות וענינים גשמיים, רק כל המדות שבלב תהיינה רק לאלקות. וזהו לשעבד [מוחו ולבו] כו', כי ענין השעבוד הוא למשל כשאחד משועבד לחבירו, והנה אם אדם אחר מבקש אותו לעשות איזה דבר, הוא משיב אינני יכול לעשות, כי אני שכיר יום ומשועבד אנכי. כמו כן בעבודה צריך לשעבד מוחו ולבו, היינו שיהיו משועבדים רק לאלקות, היינו שבלב לא יחשוב שום דבר, כי בלב יש כל הענינים, כמ"ש הלב רואה הלב שומע כו', ולא יהיו כל הענינים שבלב רק לאלקות. ובמוח לא ישכיל בשום דבר זולת אלקות. וזהו בחי' עשיית הכלי ריקן, היינו שיהי' ריקן מכל הרצונות זרות.

ומי הוא העושה בחי' הכלי ריקן זהו האבות, וזהו באר חפרוה שרים. וזהו מאמר רז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, אשה היינו בחי' כנסת ישראל שכונסת לתוכה בחי' אורות דישראל דלעילא, ואין האשה זו כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, מי היינו בחי' בינה, שבחי' בינה עושה אותה שתהי' בבחי' כלי. והנה כמו למשל בעשיית הכלי, שכדי שתהי' כלי צריך חקיקה מבחוץ ומבפנים, מבחוץ היינו (בל"א ארום האקין), ומבפנים לעשות תוך הכלי שתהי' בית קיבול. וכמו כן הוא בעבודה, חקיקה מבחוץ, היינו להכרית כל החושים והקוצים שמנפש הבהמית הסובבים ומעלימים על קדושת אור הנפש האלקית. וחקיקה מבפנים, היינו לעשות תוך, היינו שיהי' נקלט אלקות בתוך תוך פנימי נקודת הלב. וכל זה הוא על ידי האבות. ושייכות האבות לבחי' בינה הוא, כי אמרו רז"ל שלשה הטעמים הקב"ה מעין העולם הבא, והיינו האבות, ועולם הבא הוא בחי' בינה.

ובזה יובן מאמר רז"ל תפלות אבות תקנום, כי בתפלה יש ב' בחי' חקיקה הנ"ל, בחי' חקיקה מבחוץ, היינו בחי' פסוקי דזמרה שהוא לזמר עריצים כנ"ל. וחקיקה מבפנים זהו ענין התפלה, כי תפלה נק' שפיכת הנפש, כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני הוי', שהוא שפיכת הנפש מכל וכל, ואז על ידי זה יוכל לבקש כל הבקשות שבשמונה עשרה. והוא למשל כשאחד צריך לבקש איזה דבר מחבירו, הנה אם הדבר אינו נוגע לו כל כך, אזי הוא מסבב דיבורים הרבה עד שמבקש הבקשה, על כן לא יפעול כל כך אצל חבירו, אבל כשנוגע לו הדבר לעצמיות הנפש, אזי כשבא לבקש אינו מסבב דיבורים רק הוא שופך כל נפשו לחבירו, ואז יפעול ביותר. וכמו כן הוא בעבודה, שהוא שפיכת הנפש מכל וכל. ודרך כלל הוא בראש השנה, והוא בחי' השופר, שהוא בחי' קול פשוט בבחי' צעקה פנימי מפנימי נקודת הלב. ובדרך פרט בכל יום הוא ענין התפלה, שהוא ענין שפיכת הנפש. והגורם לבחי' הנ"ל הם האבות. וזהו תפלות אבות תקנום, היינו שהם העושים לכנסת ישראל שתהי' בבחי' כלי לקבל גילוי אלקות. והנה כתיב החדש הזה לכם, ואמרו רז"ל ישראל מונים ללבנה, שהוא בחי' התחדשות, שיהי' כח בהמקבל לשנות ההשפעה שיהי' נק' על שמו. וכמו למשל הלבנה שהיא מצד עצמה עצם

חשוך, שמקבלת האור רק מהשמש, ואף על פי כן היא משנית את האור, שלא נקרא על שם אור השמש כי אם נקרא אור הלבנה. ולכן אין מברכים עד שיהיו נהנין לאורה. ונמצא שיש כח בהמקבל לשנות את ההשפעה שיהי' נקרא על שמו. וזהו החדש הזה לכם, שבחי' התחדשות זה ניתן לכם, היינו לנשמות ישראל.

והנה על ידי שנשמות ישראל הם בבחי' כלי, על ידי זה נמשך כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך, ישיש היינו בחי' ב' פעמים יש, וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כו', חתן היינו בחי' חות דרגא, וקאי על בחי' ראשית ההמשכה דבחי' אנת הוא חכים. והנה אמרו רז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, והוא בחי' קנה חכ' קנה בינה, ב' פעמים קנה גימט' ש"י, והוא רק בחי' מחצה התחתון דבחי' כתר, אבל בחי' ישיש היינו ב' פעמים יש, שהוא גילוי גם בחי' מחצה העליון שבכתר. וזהו שוש תשיש ותגל העקרה, תשיש היינו גם כן כמו ישיש, רק שכאן הוא ל' נקבה, לכך נאמר תשיש, אבל המכוון אחד, היינו שיהי' נמשך גם בחי' מחצה העליון שבכתר.

וזהו רני עקרה לא ילדה, היינו שגם בחי' לא יהי' בבחי' לידה וגילוי. דהנה כתיב כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות, ויש בזה קרי וכתבי, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא ולא באל"ף, שבבחי' ולו בוא"ו נוגע האתערותא דלתתא, אבל בבחי' ולא באל"ף אינו נוגע כלל, כי שם אם צדקת מה תתן לו כו'. והנה כתיב גם כן בכל צרתם לו צר, ויש בזה גם כן קרי וכתבי, הקרי הוא לו בוא"ו, והכתיב הוא לא באל"ף, ואיתא בזהר להתם מטיא עקתא דישראל. וזהו לא ילדה היינו שגם בחי' לא באל"ף יהי' בבחי' לידה וגילוי. ובאמת בחי' לא הוא בחי' המקור לבחי' הלידה וגילוי. וכמו שבחי' אין דכתר הוא המקור לבחי' לידת והתהוות מציאות היש דחכ'. וזהו לא ילדה, שמבחי' לא, נעשה לידה. וזהו ותהי שרי עקרה אין לה ולד, ואמרו רז"ל אין לה, והוה לה², שעל ידי בחי' אין לה, היינו בחי' האין שהוא בחי' לא הנ"ל, על ידי זה והוה לה, שנעשה בחי' לידה. וכל זה הוא על ידי שהיא בבחי' עקרה מבחי' הלידה דלעומת זה, דהיינו דלא מוליד בנין דכוותיהו לגיהנם, דהיינו שהאהבה לא תהי' לבחי' תענוגים וענינים גשמיים, והיראה לא תהי' בבחי' יראה חיצונית פן יחסר לחמו, כי אם שתהי' בבחי' כלי ריקן מרצונות דלעומת זה, ורק לשעבד מוחו ולבו לאלקות, ואז ממילא בחי' לידת המדות אהבה ויראה הוא רק לאלקות.

לו, עיין לו. – מ"כ שם). ותהי שרה עקרה אין לה ולד, הוה לה, וה' פקד את שרה וגו'. ויהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים והוה לה. . רני עקרה לא ילדה, פצחי רנה וצלה. וראה אוה"ת נ"ך שם ע' תתיא ואילך.

(2) ראה ב"ר פל"ח, יד: ותהי שרי עקרה וגו', אמר רבי לוי בכל מקום שנאמר אין לה, הוה לה. (הוה לה, היתה לה אח"כ, ולכך כתיב אין לה שפירושו כמו הן, כלומר הן יהיה לה אח"כ, ולא עתה. כמו שדרשו ביבמות בפרק החולץ וכן אין

ועל ידי זה נמשך שיהי' בבחי' שוש תשיש ותגל העקרה, היינו תשיש כמו ישיש, היינו גילוי בחי' ב' פעמים יש כנ"ל, והיינו על ידי שהוא בחי' עקרה מלידת המדות דלעומת זה. וזהו בקבוץ בני' היינו בחי' המדות אהבה ויראה דקדושה, לתוכה היינו שיהי' בבחי' תוך כנ"ל, שיהי' נקלט אלקות בתוך תוך פנימי' נקודת הלב. וזהו שחותמין בברכה זו משמח ציון בבניה. ויש בבחי' בנים ב' מדריגות, הא' בחי' לידת המדות אהבה ויראה לאלקות, והב' היינו בחי' המצות, כי מצות נק' ג"כ בנים, כמאמר רז"ל שלא הניחוהו לעשות פירות, מאי פירי מצוה. ועל ידי ב' בחי' בנים הנ"ל, על ידי זה נמשך שיהי' בחי' שוש תשיש ותגל העקרה כו'.

הנחה מהדרוש מש"ק פ' תבא [ח"י אלול, תרל"ה]

אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה. וצ"ל מה שייך לשון בריאה בששון ושמחה. והגם שעל חתן וכלה יקשה ג"כ איך שייך ל' בריאה, כי הלא חתן וכלה הוא מדריגה גבוה מאד, בחי' והוא כחתן יוצא מחופתו, וא"כ איך שייך ע"ז ל' בריאה. אך עכ"פ על חתן וכלה שלמטה שייך ל' בריאה. אך ששון ושמחה לכאורה הם ענינים שאין שייך כלל עליהם שם בריאה. וכדי להבין זה, הנה כתיב לפני לא נוצר אל, ולכאורה יפלא איך שייך שם יצירה על בחי' שם אל, שהוא בחי' אל הוי' ויאר לנו, איך נופל ע"ז ל' יצירה.

והענין הוא, דהנה ארז"ל שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו רבבות אלפים פרסאות, ואין הפי' יוצר בראשית מה שנתהווה מיוצר בראשית שהם בבחי' גבול, אלא יוצר בראשית קאי גם על מקור המהווה מעשה בראשית, שהוא ג"כ בבחי' רל"ו כו'. והענין, כי כדי שיתהווה מבחי' אוא"ס שהוא בלי גבול, עולמות שהם בבחי' גבול, מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה, עוביו של רקיע מהלך ת"ק שנה, בין רקיע לרקיע מהלך ת"ק שנה. וידוע שגבול לגבי בלי גבול אין לו ערך כלל, יותר משאין ערך אחד לגבי ריבוא רבבות, כי א' לגבי ריבוא רבבות הוא איזה ערך עכ"פ, שזה אחד מהרבוא רבבות, אבל לגבי בלי גבול שזה מספר אחד עם מספר רבוא רבבות. ולכן כדי שיהי' המקור לעולמות שהם בבחי' גבול, הוא מבחי' המדות דוקא. וזהו בחי' יוצר בראשית, כי מדות הם בבחי' שייכות לעולם, כמ"ש זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה, שבחי' רחמים וחסדים הם שייכים לעולם, כמשל באדם אין שייך רחמים וחסדים אלא כשיש זולת על מי להתרחם ולהתחסד, לאפוקי כשאין זולת אין שייך רחמים וחסדים כלל. ונמצא שהזולת הוא קדום להרחמים והחסדים, שע"י שקדם הזולת, אזי שייך שחבירו ירחם עליו או יתחסד אליו. וא"כ כמו"כ למעלה ג"כ, התהוות העולם הוא קדום לגילוי הרחמים. אך הענין הוא, דבאמת בחי' הרחמים שייך דוקא כשקדם הזולת. אבל בחסד כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה, ויש בזה ב' פי', הא' שהעולם יבנה ע"י מדת החסד. והב' שצריך לבנות את מדת החסד.

[הנה] בחי' המדות נק' בשם חתן, שהוא בחי' חות דרגא, שהוא המקור להתהוות הבריאה יש מאין. וזהו ששייך ל' בריאה בבחי' החתן, כי ברא הוא לשון גילוי, כמארז"ל בפא"ט² שמא הבריא, ופרש"י שמא ניקב ויצא לחוץ,

והוספות בד"ה זה בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' עד ואילך. וס"ע עט ואילך [ובהנסמן שם]. ובד"ה מהרה ישמע שם ע' כפג ואילך.
(2) בפא"ט: - בפרק אלו טרפות במס' חולין מג, ב (ובפירש"י ורי"ף שם).

(1) אשר ברא: מיוסד על ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' רנט. ובארוכה בד"ה לה"ע ברכת חתנים במאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"א ס"ע קסא ואילך. ובתוס' הגהות באוה"ת סידור ע' רכ ואילך. וע' רלו ואילך. ובשינויים

היינו גילוי. והיינו שנתגלו בחי' המדות שהם מקורים להתהוות הבריאה יש מאין, שמעצמות א"ס ב"ה לא ה' אפשר להיות התהוות הבריאה יש מאין. וזהו לפני לא נוצר אל, שמתחלה קודם ברה"ע לא ה' התגלות המדות, להיות שעיקר גילוי בחי' המדות הוא בשביל ברה"ע דוקא.

וכמו"כ שייך בחי' בריאה בבחי' ששון ושמחה, ששון ושמחה היינו בחי' חו"ב, בחי' אנת הוא חכים, שכדי שיתהווה בחי' חכים, הגם שלא בחכ' ידיעא, אעפ"כ הוא בחי' ירידה והשפלה לגבי אנת, הוא בחי' עצמות אוא"ס דלאו מכאמא"כ³, ובחי' אנת מתעלם בבחי' הוא, היינו בחי' שאינו מושג, ואז יכול להיות התהוות בחי' חכים. וכמ"ש והחכ' מאין תמצא, דהתהוות מציאות היש דחכ' מבחי' אין דכתר, הוא בדרך המוצא מציאה למשל שאינו יודע ממי נפל האבדה, כי אם ה' יודע, לא ה' שייך ע"ז ענין מציאה שיהי' חייב להכריז. וכמו"כ התהוות בחי' מציאות היש דחכ' מבחי' אין דכתר, הוא ג"כ בדרך זה, להיות שבחי' החכ' אינו משיג בחי' האין דכתר המהווה אותו. וזהו ששייך ע"ז ג"כ לשון בריאה. וכמו"כ למעלה יותר, הנה כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות, ופי' אוכם היינו בחי' שחרות שהוא העדר הגילוי, וכדי שיהי' הגילוי מבחי' זו נק' בשם בריאה שהוא ל' גילוי כנ"ל.

ונמצא בכל פרצופי האצ"י שייך לשון בריאה. דבבחי' חתן וכלה, היינו בחי' מדות ומל', שייך בשניהם לשון בריאה. כי הנה כלה הוא בחי' כל ה', ה' היינו בחי' ה' תתאה המקור להתהוות העולמות בבחי' בריאה יש מאין, כמשארז"ל בהבראם א"ת בהבראם אלא בה' בראם. וכל היינו בחי' ההשפעה שנמשך דרך היסוד לבחי' ה', וזהו כלה. וכדי שיהי' ביכולת המקבל לקבל ההשפעה שנמשך דרך היסוד, זהו"ע הבריאה בבחי' כלה, היינו שתהי' יכולה לקבל ההשפעה העליונה. והבריאה בבחי' חתן הוא ההיפך מזה, היינו כי אמרתי עולם חסד יבנה כנ"ל, שהתהוות העולם הוא ע"י בחי' המדות דוקא. אך כדי שיהי' יכול להיות התהוות העולמות מבחי' המדות, הוא דוקא שהמדות יהיו בבחי' העלם, והיינו בדרך העלם הבורא מהנברא, שאם ה' גילוי בחי' המדות לא היו העולמות שום מציאות כלל. והראי' שאפי' במלאכים ארז"ל שהושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן, היינו שהי' גילוי יותר מכפי חוק הקצוב נתבטלו ממציותו. וזהו בחי' הבריאה בבחי' המדות שהוא חתן היינו שיהי' העלם המדות.

וכמו"כ הוא בבחי' ששון ושמחה, שהוא בחי' חו"ב, שמחה הוא בחי' בינה, כמ"ש מועדים לשמחה, שיו"ט הוא בחי' מקרא קודש כידוע, שהוא המשכה בחי' החכמה בבחי' הבינה, וזהו מקרא קודש, קודש הוא בחי' חכ'. וכדי שיהי' ביכולת בחי' הבינה לקבל גילוי בחי' החכמה, זהו ענין הבריאה בבחי' שמחה

שהוא בחי' הבינה שתהי' יכולה לקבל בחי' החכמה. ובחי' הבריאה בבחי' ששון שהוא בחי' החכמה, הוא ההיפך מזה, היינו כי חכ' הוא בחי' כח מה, ואיתא בפרדס כח היינו בהתייחדו עם הבינה, ובחי' מה היינו ביטול החכ' לבחי' שלמעלה מן החכמה. וכדי שיהי' גילוי בחי' החכמה בבחי' הבינה, זהו"ע הבריאה שבבחי' ששון שהוא בחי' החכמה. וכמו"כ שייך בחי' הבריאה בבחי' עליונה יותר, היינו כמ"ש כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא לגבי עילת העילות, אוכם היינו בחי' שחרות שהוא העדר הגילוי, וכדי שיהי' בחי' הגילוי מבחי' ההעלם דכתר, זהו בחי' בריאה שהוא גילוי מבחי' ההעלם. וזהו והוא כחתן כו', שכמו שבבחי' חתן וכלה שהוא בחי' ז"א ומל' שייך בחי' בריאה, כמו"כ בבחי' חו"ב שייך ל' בריאה, אלא שהוא רק כחתן בכ"ף הדמיון, כי חתן וכלה הם המקורים להתהוות העולמות ב"ע בבחי' בריאה יש מאין, אבל בחי' הבריאה שבבחי' חו"ב למעלה יותר הוא בשביל התהוות אצ"י הנאצלים. אך בדרך פרט נק' גם בחי' חו"ב בשם חתן וכלה.

וזהו אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, שבכולם שייך ל' בריאה, חתן וכלה היינו בחי' ז"א ומל', ששון ושמחה היינו בחי' חו"ב, היינו שבכל פרצופי האצ"י שייך לשון בריאה. וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור כו', בדרך כלל בחי' חתן קאי ג"כ על בחי' התהוות אנת הוא חכים, ובחי' חתן זה יוצא מחופתו, כי הנה והחכ' מאין תמצא כנ"ל, ויש בבחי' האין ב' מדריגות, הא' בחי' האין המקור להתהוות מציאות היש דחכ', והב' בחי' האין כמו שמקבל מבחי' יש האמיתי. כי בפ"י אין יש ב' פירושים, הא' אין שאינו מושג, והב' אין ל' זיו והארה. דבחי' אין שאינו מושג הוא המקור להתהוות בחי' מציאות היש דחכ', ובחי' אין שהוא זיו והארה, היינו שהוא זיו והארה מבחי' יש האמיתי. ובחי' אין זה שמקבל מבחי' יש האמיתי הוא החופה שעל בחי' החתן, וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו. אך כ"ז הוא בחי' אין שמקבל מבחי' יש האמיתי, אבל לא בחי' יש האמיתי בעצמו. אבל בחי' ישיש היינו ב"פ יש, היינו התגלות בחי' יש האמיתי ג"כ. כי ארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, והוא רק בחי' קנה חכ' קנה בינה גימט' יש, והוא רק מחצה התחתון דכתר. אבל ישיש היינו ב"פ יש, היינו גילוי גם בחי' מחצה העליון דכתר. וזהו ישיש כגבור, ששם הגבורות קודמין. וגילוי בחי' זו הוא בבחי' המצות, כי תרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הם תר"ך עמודי אור, שהוא בגימט' ב"פ יש. שכמו הבית הוא נשען על העמוד, כמו"כ בית הוא בחי' חכ', כמ"ש בחכמה יבנה בית, וזהו ב"ית דבראשית, ובראשית ת"י בחוכמתא, ובחי' ראשית הוא המקור לבחי' עשי', כי ברה"ע מתחיל בבראשית ומסיים אשר ברא אלקים לעשות. אבל העמוד שעליו נשען הבית הוא למעלה מבחי' זו, וזהו"ע המצות שהוא בחי' תר"ך עמודי אור, שהוא בחי' ישיש ב"פ יש כו'.

רשימת המאמרים

מאת כ"ק אדמו"ר מהר"ש הידועים לנו

שנאמרו בקשר עם חתונת בנו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- (א) קול מצהלות חתנים מחופתם – ש"פ שופטים, ד' אלול. נדפס לעיל ע' א ואילך.
- (ב) להבין מה שארז"ל כל הנהנה – ש"פ שופטים, ד' אלול. נדפס לעיל ע' ד ואילך.
- (ג) כל הנהנה מסעודת חתן – ש"פ שופטים, ד' אלול, סיום הדרוש בסעודת שחרית. נדפס לעיל ע' ט ואילך.
- (ד) אמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה – יום א' פ' כי תצא, ה' אלול, על סיום הש"ס. נדפס לעיל ע' יא ואילך.
- (ה) בן פורת יוסף – יום א' פ' כי תצא, ה' אלול, בסעודה. נדפס לעיל ע' טו ואילך.
- (ו) קשה לזווגם כקרי"ס – יום א' פ' כי תצא, ה' אלול, סיום הדרוש בסעודה. נדפס לעיל ע' כ ואילך.
- (ז) כל הרוצה לנסך – ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול, קודם קבלת שבת. נדפס לעיל ע' כב ואילך.
- (ח) קשה לזווגם כקרי"ס – ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול, קודם קבלת שבת. נדפס לעיל ע' כו ואילך.
- (ט) שוש תשיש – ליל ש"ק פ' תצא, י"א אלול, קודם קבלת שבת. נדפס לעיל ע' כט ואילך.
- (י) האשה נקנית – ש"ק פ' תבא, נדפס בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' נו. הנחה – נוסחא א – נדפס שם ע' קנב ואילך. נוסחא ב – נדפס שם ע' קנה ואילך.
- (יא) כימי צאתך – המשך לד"ה האשה נקנית, ש"ק פ' תבא. נדפס שם ע' קמח ואילך.
- (יב) כי על כל כבוד חופה – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נזכר בשיחת כ' כסלו תרצ"ג (נעתק שם ע' רלב), ולע"ע אינו תח"י.
- (יג) אני לדודי – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נזכר בשיחת כ' כסלו תרצ"ג (נעתק שם ע' רלג), ולע"ע אינו תח"י.

רשימת המאמרים

לח

- (יד) אֵז תשמח – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נזכר בשיחת כ' כסלו תרצ"ג (נעתק שם ע' רלד), ולע"ע אינו תח"י.
- (טו) שמח תשמח – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נדפס שם ע' קעג ואילך.
- (טז) שמח תשמח – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נדפס שם ע' קעה ואילך.
- (יז) אשר ברא ששון ושמחה – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול. נדפס לעיל ע' לג ואילך.
- (יח) ולהבין זה – ש"ק פ' תבא, ח"י אלול – לע"ע אינו תח"י.
- (יט) יבוא טוב – יום א' פ' נצבים, בתוך הסעודה. נדפס בס' תורת שמואל דרושי חתונה ע' קנח ואילך.
- (כ) שמח תשמח – יום א' פ' נצבים – לע"ע אינו תח"י.
- (כא) שוש תשיש – יום א' פ' נצבים. נזכר בשיחת ליל שמע"צ תרצ"ז (סה"ש תרצ"ז ע' 203): „הוא המאמר הל"ב שאמר אביו (אאזמו"ר) אחר חתונתו", ולע"ע אינו תח"י.

